

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΑΣΤΕΡ
INSTITUT PASTEUR HELLENIQUE

Ιωάννης Πέτρου Καμινόπετρος

Ο Ερευνητής (1898-1963)

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΠΑΣΤΕΡ

ΑΘΗΝΑ 2021

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΑΣΤΕΡ
INSTITUT PASTEUR HELLENIQUE

Λεύκωμα

προς τιμήν του

Ιωάννη Πέτρου Καμινόπετρου

του Ερευνητή (1898-1963)

Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ
Ιστορικό Αρχείο

Ευχαριστίες

Για την πραγματοποίηση του παρόντος λευκώματος προς τιμήν του Ιωάννη Πέτρου Καμινόπετρου, μιας εξέχουσας προσωπικότητας για το Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ και το τμήμα της Δημόσιας Υγείας, συνέβαλαν διάφορες πηγές για την άντληση πληροφοριών.

Πρωτίστως, θερμές ευχαριστίες, αξίζουν στην κυρία Χριστίνα Οικονομοπούλου Προϊσταμένη του Τμήματος Διοίκησης στο Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ για την συλλογή κάποιων σημαντικών εικόνων αλλά και πληροφοριών, με τα οποία χτίστηκε η δομή του λευκώματος. Όσον αφορά το τεχνικό ζήτημα της επεξεργασίας των δεδομένων και της οργάνωσης του υλικού, ένα τεράστιο ευχαριστώ αξίζει στην κυρία Δήμητρα Καζανά, υπεύθυνη της Βιβλιοθήκης του ΕΙΠ.

Σίγουρα δεν θα μπορούσα να παραλείψω από τις ευχαριστίες μου και τον κύριο Ανδρέα Βούρτση για την πολύτιμη έρευνα του με τίτλο *«Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ: Ανάδειξη του ιστορικού ρόλου μέσα από την συγκρότηση του αρχείου»*, το οποίο αποτέλεσε σημαντική αρωγή για την συγκρότηση του λευκώματος. Επιπλέον, ευχαριστούμε θερμά την κυρία Βαρβάρα Δανηλίδη-Σκρίνη, για την δωρεά της συλλογής της στο ΕΙΠ. Η κυρία Δανηλίδη είναι ή κόρη του Σταύρου Δανηλίδη, του Παρασκευαστή και στενού συνεργάτη του Καμινόπετρου από το ΕΙΠ, την οποία και έχει βαφτίσει.

Ακόμη ένα μεγάλο ευχαριστώ, προορίζεται και για την άλλη βαφτισιμιά, αλλά και ανιψιά του Ιωάννη, την Καλλιόπη Ε. Καμινόπετρου-Δημοπούλου για την ευγενική προσφορά της φωτογραφίας του, η οποία κοσμεί το εξώφυλλο του λευκώματος.

Τέλος, ένα μεγάλο ευχαριστώ προορίζεται για έναν φορέα, ο οποίος αποτέλεσε συμπληρωματική πηγή για την διαικπεραίωση της δόμησης του παρόντος λευκώματος. Ο Φορέας αυτός ακούει στο όνομα Μουσείο Μπενάκη.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΑΣΤΕΡ
INSTITUT PASTEUR HELLENIQUE

Φλωρίντα Καπλάνι
Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Τμήμα Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης
Πρακτική Άσκηση
Αθήνα, Ιούλιος 2021

1

Εικόνα 1 Ιωάννης Πέτρον Καμινόπετρος

---

¹ Η φωτογραφία μια είναι ευγενική προσφορά της Καλλιόπης Ε. Καμινόπετρου-Δημοπούλου, ανιψιάς και βαφτισμιιάς του Ι. Καμινόπετρου.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	10
Βιογραφία Ιωάννη Π. Καμινόπετρου	11
Κεφάλαιο 1. Η Σχέση του Ιωάννη Π. Καμινόπετρου με το Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ (ΕΙΠ)	13
Κεφάλαιο 2. Αναφορές από τον Τύπο της εποχής στον Καμινόπετρο και στην διαμάχη του με τον Υφυπουργό Υγιεινής Α. Χρηστομάνο.	15
.....	19
Κεφάλαιο 3. Η Συμβολή του Ιωάννη Π. Καμινόπετρου στο ΕΙΠ	20
Κεφάλαιο 4. Ερευνητικές Δραστηριότητες Καμινόπετρου-Αναφορές σε αυτές από τον Τύπο της Εποχής.....	23
4.1 Περιοδικά	25
4.1.1 Αναφορά Καμινόπετρου στο Περιοδικό Archives De L' Institut Pasteur Hellenique.....	25
.....	30
4.1.3 Αναφορά Καμινόπετρου στο Περιοδικό Ιατρικά Αθήνα: Μηνιαία Επιθεώρησις της Βιολογίας και της Ιατρικής (1950)	31
4.1.4 Αναφορά στον Καμινόπετρο στο Περιοδικό Αρχείο Ιατρικών Επιστημών	32
4.1.5 Αναφορά στον Καμινόπετρο από το Περιοδικό Ελληνική Ιατρική	34
4.2 Βιβλία	35
4.2.1 Institut Pasteur: Οροί και Εμβόλια (1822-1895)	35
.....	36
4.2.2 Τίτλοι και Επιστημονικά Έργα Ιωάννου Π. Καμινόπετρου: Διευθυντού του Τμήματος της Πειραματικής Παθολογίας του Ελληνικού Ινστιτούτου Pasteur (1939).....	37
.....	37
.....	37

4.2.3 Ο Προφυλακτικός Εμβολιασμός κατά της Επιδημικής Δυσεντερίας και του Τυφοειδούς (1942).....	37
4.2.4 Βρογχοπνευμονία Μεσογειακή: Αναγνωρίσθαισα εν Ελλάδι κατά τον Τελευταίον Πόλεμον (1951).....	38
4.3 Πρακτικά Συνεδρίων.....	39
4.4 Διατριβή Καμινόπετρου.....	42
Κεφάλαιο 5. Απομάκρυνση Καμινόπετρου από το ΕΙΠ.....	43
Κεφάλαιο 6. Ομιλία Πουρνάρογλου προς την Μνήμην του Καμινόπετρου.....	46
Επίλογος.....	47
Βιβλιογραφία.....	48

Πίνακας Εικόνων

Εικόνα 1 Ιωάννης Πέτρου Καμινόπετρος.....	5
Εικόνα 2 Προσωπικό Παστέρ (1921).....	13
Εικόνα 3 Ο Διευθυντής George Blanc στο εργαστήριο του, 1923.....	14
Εικόνα 4 Εφημερίδα "Βραδυνή" 1929 Ιούλιος-Αναφορά στο ΕΙΠ.....	15
Εικόνα 5 Εφημερίδα Ακρόπολις 1929 Ιούλιος-Αναφορά στην Επίσκεψη του Χρηστομάνου στη Σπιναλόγκα.....	16
Εικόνα 6 Επιστολή Χρηστομάνου προς Βενιζέλο (1).....	17
Εικόνα 7 Επιστολή Χρηστομάνου προς Βενιζέλο (2).....	18
Εικόνα 8 Επιστολή Βενιζέλου προς Χρηστομάνο.....	19
Εικόνα 9 Πάτραι, θέρος 1933. Επιδημίες, Αντιδικαίαι, προτεινόμενα μέτρα και η τιμή της σταφίδας. Από αναφορά του Ι. Καμινόπετρου, Διευθυντή Μικροβιολόγου στο ΕΙΠ από το 1922 έως το 1950.....	21
Εικόνα 10 Ατομικός Φάκελος-Δωρεά Βαρβάρας Δανηλίδη-Σκρίνη στο ΕΙΠ.....	23
Εικόνα 11 Αφιέρωση Ι. Καμινόπετρου στον Σ. Δανηλίδη.....	24
Εικόνα 12 Archives De L' Institut Pasteur Hellenique 1923 (1):20-21.....	25
Εικόνα 13 Archives De L' Institut Pasteur Hellenique 1923 (1):23-25.....	26

Εικόνα 14 Πειραματικά Έρευναι και Επιδημιολογικά τινές Παρατηρήσεις επί του Τρόπου της Μεταδόσεως του Δάγγειου. Κλινική 1929 Ιαν (2).....	27
Εικόνα 15 Πειραματικά Έρευναι επί του Δάγγειου. Κλινική 1929 Ιούλιος (25).....	27
Εικόνα 16 Archives De L' Institut Pasteur Hellenique, 1931 3-4:458-465	28
Εικόνα 17 Archives De L' Institut Pasteur, 1931 3-4:458-465	29
Εικόνα 18 Archives De L' Institut Pasteur, 1931 3-4:458-468.....	30
Εικόνα 19 Ιατρικά Αθήναι, 1950 1(10): 424-439.....	31
Εικόνα 20 Αι Χρόνια Ρευματοειδείς Αρθροπάθειαι και η Θεραπεία αυτών δια της Παρεντερικής Εφαρμογής των Μεταλλικών Υδάτων, Αρχείων Ιατρικών Επιστημών, 1958, 14.....	32
Εικόνα 21 Η Προστασία του Ελληνικού Λαού από το Άγος των Κληρονομικών Αναμιμών των Λαών της Ανατολικής Μεσογείου, Αρχείων Ιατρικών Επιστημών 1959, 15.....	33
Εικόνα 22 Έρευναι επί της Δρεπανοκυτταρικής, της Ερυθροβλαστικής και της Μικροδρεπανοκυτταρικής Αναμίας εν Ελλάδι, Ελληνική Ιατρική, 1958, 27(12).....	34
Εικόνα 23 Ρευματοειδείς Αρθροπάθειαι, Σπονδυλαρθρίτις, Εξελικτική Πολυαρθρίτις, Αγκυλοποιητική, του Γυναικείου Φύλου, Ουρική Αρθρίτις, Θεραπευτική Δράσις των Ενιόμενων Μεταλλικών Ιαματικών Υδάτων, Ελληνική Ιατρική, 1959 28(3).....	34
Εικόνα 24 Institut Pasteur: Όροι και Εμβόλια (1822-1895).....	35
Εικόνα 25 Συνταγογράφηση Εμβολίου από τον Καμινόπετρο (1847).....	35
Εικόνα 26 Αναφορά του Καμινόπετρου στον Διευθυντή του ΕΠΙ για την αναδιοργάνωση των εμβολίων (1949).....	36
Εικόνα 27 Τίτλοι και Επιστημονικά Εργασιαί Ιωάννου Π. Καμινόπετρου: Διευθυντού του Τμήματος της Πειραματικής Παθολογίας του Ελληνικού Ινστιτούτου Pasteur (1939).....	37
Εικόνα 28 Ο Προφυλακτικός Εμβολιασμός κατά της Επιδημικής Δυσεντερίας και του Τυφοειδούς (1942).....	37
Εικόνα 29 Βρογχοπνευμονία Μεσογειακή: Αναγνωρίσθαισα εν Ελλάδι κατά των τελευταίων πολέμων, 1951	38
Εικόνα 30 Νεώτερα Δεδομένα Επιδημιολογικά, Κλινικά και Θεραπευτικά δια το Kala-Azar του ανθρώπου και του Κυνός, Ιατρική Εταιρεία Αθηνών, 1940	39

Εικόνα 31 Περί της Υδρικής Προελεύσεως Παθήσεως των Οδόντων Ανθρώπων και Ζώων της Λαυρεωτικής, Ιατρική Εταιρεία Αθηνών, 1950	39
Εικόνα 32 Επιδημική Έξαρσις της Μεσογειακής Βρογχοπνευμονίας τον Χειμώνα και την Άνοιξιν του 1954, Ιατρική Εταιρεία Αθηνών, 1955.....	40
Εικόνα 33 Επιδείξεις Ασθενών I & II,, Ιατροχειρουργική Εταιρεία Αθηνών, 1955....	40
Εικόνα 34 Η Ανωτέρου Βαθμού Θεραπευτική Δράσις των Μεταλλικών Υδάτων Δι'Ενέσεων Ενδοφλέβιων και Υποδόριων. Ιατροχειρουργική Εταιρεία Αθηνών, 1955	41
Εικόνα 35 Αλλεργία εις Τρόφας και Εισπνεόμενας, Ουσίας, Υποκρυπτόμενη εις Παθήσεις του Πεπτικού και Αναπνευστικού Συστήματος, Ιατρική Εταιρεία Αθηνών, 1956.....	41
Εικόνα 36 Ο Εξανθηματικός Κηλιδοβλατιδώδης Πυρετός, Διατριβή στο ΕΚΠΑ, 1933	42
Εικόνα 37 Επιστολή Panthier προς Υπουργό Υγιεινής για την Απομάκρυνση του Καμινόμετρου από το ΕΙΠ.....	43
Εικόνα 38 Υπηρεσιακό Σημείωμα από τον Διευθυντή του ΕΙΠ και τον Καμινόπετρο προς την Προϊστάμενη της Διοίκησης του ΕΙΠ.....	45
Εικόνα 39 Ομιλία Πουρνάρογλου για τον Καμινόπετρο.....	46

Εισαγωγή

Η εργασία θα εστιάσει στο έργο του πρωτοπόρου γιατρού και ερευνητή Ιωάννη Καμινόπετρου, απόδειξη δε της πρωτοπορίας του αποτελεί και το γεγονός ότι ο καθηγητής Didier Raoult, στην ομιλία που εκφώνησε ως προσκεκλημένος ομιλητής στην επετειακή εκδήλωση για τα 100 χρόνια του Ελληνικού Ινστιτούτου Παστέρ (Παλαιά Βουλή, 4 Δεκεμβρίου 2019) ξεκίνησε την ομιλία του με αναφορά στον Ιωάννη Καμινόπετρο και το έργο του.

Η παρούσα εργασία, στηρίζεται κυρίως στο υλικό που διέσωσε και χάρισε στο Αρχείο του Ινστιτούτου, η Βαρβάρα Δανηλίδη-Σκρίνη, κόρη του στενού του συνεργάτη, παρασκευαστή Σταύρου Δανηλίδη και βαφτισιμιά του. Πολλά από τα βιβλία έχουν προσωπική αφιέρωση στον Σταύρο Δανηλίδη, σε αναγνώριση της αφοσίωσης και της εργατικότητάς του.

Η πρόσβαση και η μελέτη του πολύτιμου αρχείου που φυλάσσεται από την οικογένεια του Καμινόπετρου, θα ήταν πολύτιμη για τους Αρχειονόμους και τους ιστορικούς της επιστήμης και θα επιτρέψει να φωτισθεί και να προβληθεί ακόμη περισσότερο το έργο και η προσφορά αυτού του μεγάλου επιστήμονα.

Βιογραφία Ιωάννη Π. Καμινόπετρου

Ο Ιωάννης Πέτρου Καμινόπετρος γεννήθηκε στις 17 Αυγούστου του 1898 στην Ιεράπετρα της Κρήτης. Ο πατέρας του Πέτρος Καμινόπετρος (1881-1911), ήταν από την Αλεξάνδρεια, όπου και σπούδασε και εξελίχθηκε από μεγαλέμπορος ως εθνικός παραγωγός στην πολιορκημένη (Τουρκοκρατία) τότε Κρήτη. Ο Πέτρος παντρεύτηκε την Καλλιόπη Νικολάου Παύλου κόρη του Δημάρχου της Ιεράπετρας και μαζί απέκτησαν τρία παιδιά τον Ιωάννη, τον Εμμανουήλ, ο οποίος ήταν δικηγόρος, Βουλευτής και αντισυνταγματάρχης και την Άννα, η οποία παντρεύτηκε τον γιατρό Ιωάννη Γ. Σταυρίδη (συνεργάτης του Ι. Καμινόπετρου). Ο Πέτρος Καμινόπετρος, δυστυχώς απεβίωσε πολύ νέος αφήνοντας ορφανά τα παιδιά του σε ηλικίες 13, 10 και 4 ετών αντίστοιχα.

Ο Καμινόπετρος με τα αδέρφια του εξέλαβαν σωστή διαγωγή από την μητέρα τους και διέπρεψαν ως αριστούχοι στα επιμορφωτικά τους χρέη, στο Ηράκλειο. Το 1941 ο Ιωάννης παντρεύεται την Φλωρεντία Κυριακοπούλου, η οποία αποτέλεσε σημαντικό στήριγμα για αυτόν. Το 1957 η σύζυγος του αποβιώνει. Μετά από τρία χρόνια (1960) ο Καμινόπετρος παντρεύεται για δεύτερη φορά την Σοφία Ιω. Βλησίδου, με την οποία αποκτά και δύο παιδιά τον Πέτρο και τον Τίτο.

Ο Ερευνητής του ΕΙΠ λάτρευε την Ιατρική, ωστόσο δεν υπήρχε η δυνατότητα από την οικογένεια του, ώστε να μπορέσει να σπουδάσει. Αποφασίζει λοιπόν, να δώσει εξετάσεις για την Σχολή Ευελπίδων, όπου και αριστεύει σε όλα τα μαθήματα εκτός της έκθεσης, κατά την οποία εξέφραζε την δυσαρέσκεια του για τον πόλεμο. Η απόρριψη αυτή ήταν όμως, το έναυσμα για να ασχοληθεί με την λατρεία του ως προς την Ιατρική. Έπεται η εγγραφή του στην Ιατρική Σχολή του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, ύστερα από την παρακολούθηση κάποιων μαθημάτων στο Πρακτικό Λύκειο Αθηνών. Η αποφοίτηση του έρχεται το 1922, ενώ ταυτόχρονα υπηρετούσε στον Στρατό.

Ως φοιτητής της Ιατρικής εντάχθηκε στην πτέρυγα των νοσοκόμων Αθηνών στο Στρατό και επειδή γνώριζε άπταιστα Γαλλικά βρέθηκε στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος του Γάλλου επιστήμονα Τζώρτζ Αμπ/ Georges Abt, ο οποίος ήταν και ο πρώτος Διευθυντής στο Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ. Αυτός, ζήτησε την πρόσληψη του Καμινόπετρου τον Μάιο του 1920 στο ΕΠΙ, στην θέση του βοηθού του Υποδιευθυντή του Ινστιτούτου του Δρ. Τζώρτζ Μπλαν/ Georges Blanc. Η συνεργασία τους για 10 έτη έφερε σημαντικά οφέλη στο Τμήμα της Δημόσιας Υγείας. Το 1923 αναλαμβάνει την θέση του Επιμελητή στο εργαστήριο της Πειραματικής Παθολογίας, ενώ το 1937 προάγεται στην θέση του Διευθυντή του Τμήματος. Μετά από πολλές έρευνες και εργασίες, το 1958 αποτελεί πλέον και Μέλος των Ενώσεων των Αμερικανικών Εταιρειών της Πειραματικής Βιολογίας. Η απομάκρυνση του από το ΕΠΙ ήλθε το 1950, δυστυχώς με δυσάρεστο τρόπο για τον ίδιο. Στις 19 Απριλίου το 1963 απεβίωσε, έχοντας αφήσει πίσω του μια ολόκληρη ιστορία και ένα τεράστιο επιστημονικό έργο.

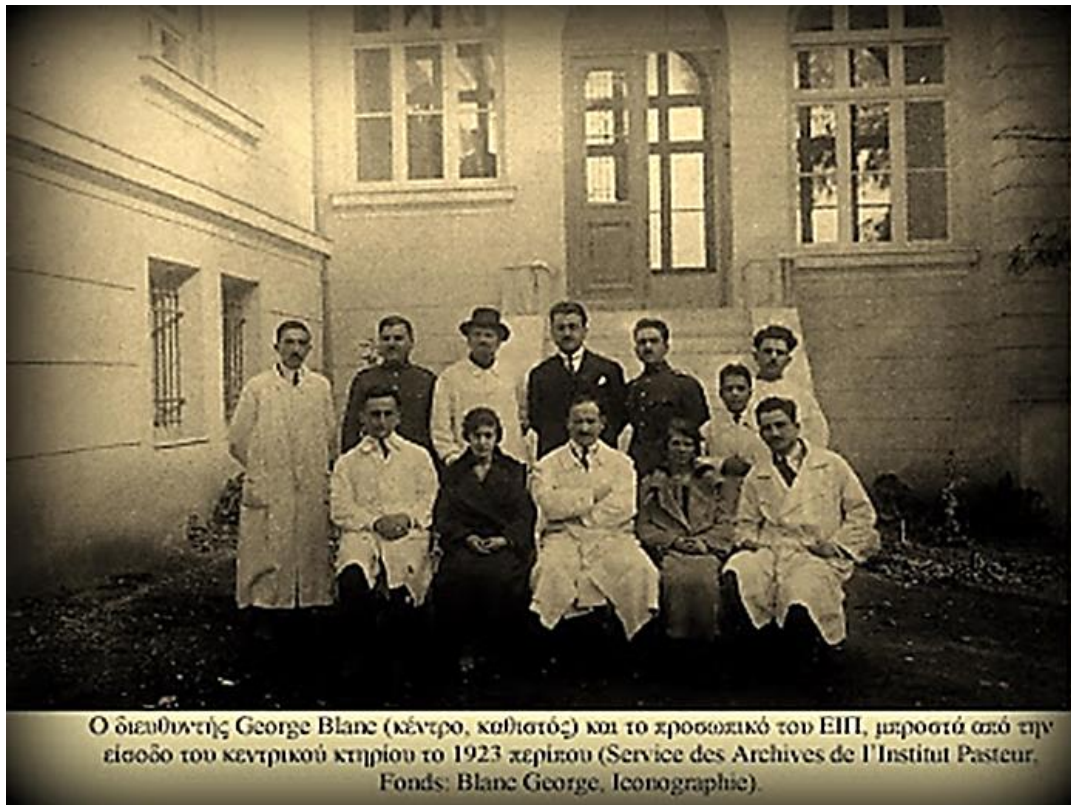
Κεφάλαιο 1. Η Σχέση του Ιωάννη Π. Καμινόπετρου με το Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ (ΕΙΠ)

Εικόνα 2 Προσωπικό Παστέρ (1921)

Το Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ ιδρύθηκε το 1919 και ξεκίνησε την λειτουργία του, τον Μάρτιο του 1920 με διευθυντή αρχικά τον Ζωρζ Αμπ/ Georges Abt, ο οποίος παραιτήθηκε για λόγους υγείας μετά από ένα χρόνο. Την θέση του αναλαμβάνει, ο έως τότε υποδιευθυντής Ζωρζ

Μπλαν/ Georges Blanc με το υπόλοιπο προσωπικό να περιλαμβάνει, τον Ιωάννη Π. Καμινόπετρο ως βοηθό και συνεργάτη του, τον Κ. Μελανίδη, κτηνίατρο ως υπεύθυνο στο εργαστήριο της Βακτηριολογίας, και προϊστάμενο της Κτηνιατρικής. Επιπρόσθετα, στα μέλη του προσωπικού του ΕΙΠ υπήρχαν και δύο παρασκευαστές, δύο βοηθοί εργαστηρίου, ένας ζωοκόμος, ένας κηπουρός, η Ιφιγένεια Πασχάλη λογίστρια, και η Ελένη Πατρικίου γραμματέας. Στο ανθρώπινο δυναμικό συμπεριλαμβάνουν αξιόλογους Έλληνες ιατρούς, οι οποίοι εργάστηκαν μόνιμα ή κατά διαστήματα στο ΕΙΠ αυτά τα πρώτα χρόνια, όπως ο Γ. Ιωαννίδης, ο Γ. Πάγκαλος, ο Μπ. Φωτάκης, ο Κ. Μελανίδης, η Α. Παπαϊωάννου, ο Μ. Πετζετάκης και η χημικός Ζωή Μελά-Ιωαννίδη. Παρασκευαστές ήταν οι Α. Γεωργαλάς, Π. Αγγελάτος, Γ. Γιουρούκος, Σ. Δανηλίδης. Τέλος, στην ομάδα των τεχνικών υπήρχαν: οι συντηρητές ζώων Μαργαρίτης, Δ. Βλάχος, και Γ. Τατάνης, ένας υδραυλικός, ο Φιλιππακόπουλος, ένας σοφέρ, ο Ριζά Μεχμέτ, και ο κηπουρός Π. Καρόζης. «Όλοι αυτοί είχαν, λίγο ως

Εικόνα 3 Ο Διευθυντής George Blanc στο εργαστήριο του, 1923

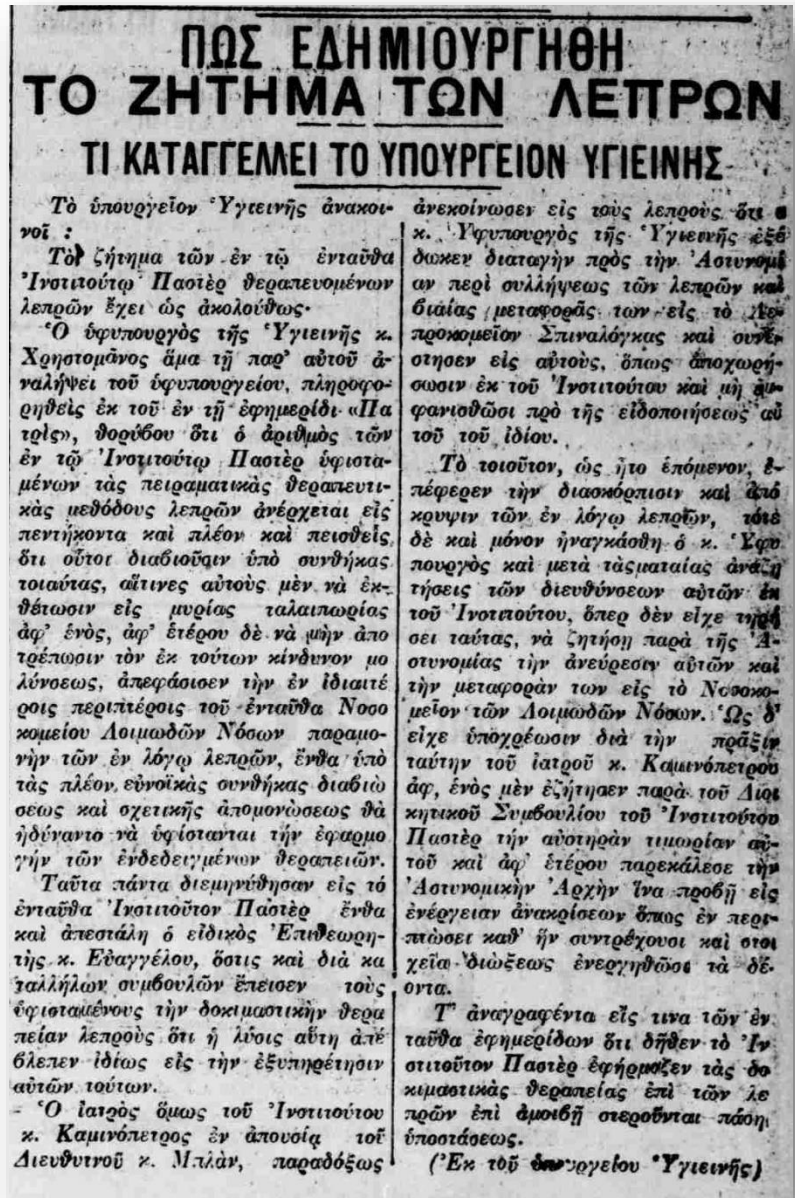
πολύ, εντρύφησε στην παστεριανή κουλτούρα, ο καθένας στο δικό του χώρο, και μοιράζονταν ένα κοινό κώδικα επικοινωνίας» (Βούρτσης, 2011).

Σε έρευνα που έχει γίνει από τον Ανδρέα Βούρτση και την Δρ. Σύλβα Χαραλάμπους το 2011, διαπιστώθηκε ότι απουσιάζουν αρκετά σημαντικά τεκμήρια, όσον αφορά γενικότερα το έργο του ΕΠΠ, αλλά και ειδικότερα τον τομέα της δημόσιας υγείας. Αξιοσημείωτο είναι, το γεγονός, ότι ούτε στην επίσημη αφήγηση από τα εγκαίνια του ΕΠΠ (Μάρτιος, 1920), περιλαμβάνεται κάποια αναφορά για την προικοδότηση του τομέα της υγείας, μέσω των ερευνητικών ενεργειών του Καμινόπετρου και της υπόλοιπης ομάδας. Ωστόσο, η έρευνα ανέδειξε το επιστημονικό έργο του μέσα από τις έρευνες του για τις ασθένειες, οι οποίες αφορούσαν: τον Δάγγειο Πυρετό /Κίτρινο Πυρετό, την Μεσογειακή Αναιμία, την Λέπρα, την Βρογχοπνευμονία, τις Χρόνιες Ρευματοειδείς Αρθροπάθειες και την αντιμετώπιση τους.

Κεφάλαιο 2. Αναφορές από τον Τύπο της εποχής στον Καμινόπετρο και στην διαμάχη του με τον Υφυπουργό Υγιεινής Α. Χρηστομάνο.

Το ζήτημα των λεπτρών και η άδικη αντιμετώπιση τους ως «στόχοι της οργής του θεού» (Λούης 2019) απασχόλησε τον Καμινόπετρο, ο οποίος επεδίωκε καλύτερες συνθήκες διαβίωσης τους στην Σπιναλόγκα, αλλά και να τους προστατέψει από την κακομεταχείριση τους από την ίδια την κοινωνία. Το 1929 βοήθησε τους νοσούντες με λέπρα που διέμεναν στην Αθήνα και τους παρακολούθησε από το Ινστιτούτο Παστέρ, να αποφύγουν τη σύλληψη και τη βίαιη μεταφορά τους στην Σπιναλόγκα. Το γεγονός αυτό, προκάλεσε την αντίδραση του Υπουργείου Υγιεινής, οδηγώντας τον τότε Υφυπουργό Υγιεινής Αντώνιο Χρηστομάνο, στο να δώσει εντολή στις αστυνομικές αρχές για την ποινική του δίωξη και σαφώς να του ασκηθεί αυστηρή τιμωρία από το Διοικητικό Συμβούλιο του Παστέρ

Εικόνα 4 Εφημερίδα "Βραδυνή" 1929 Ιούλιος-Αναφορά στο ΕΙΠ

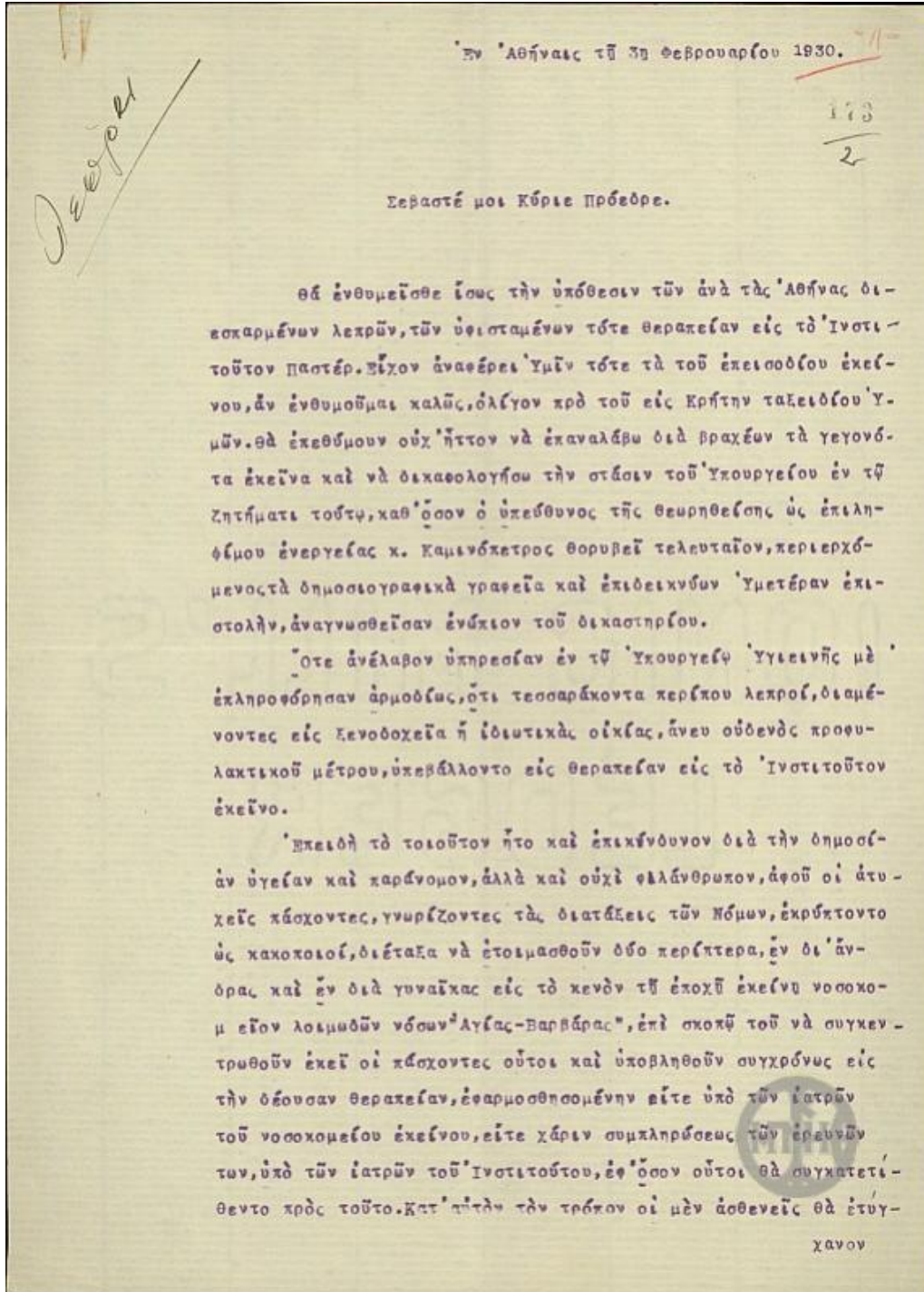

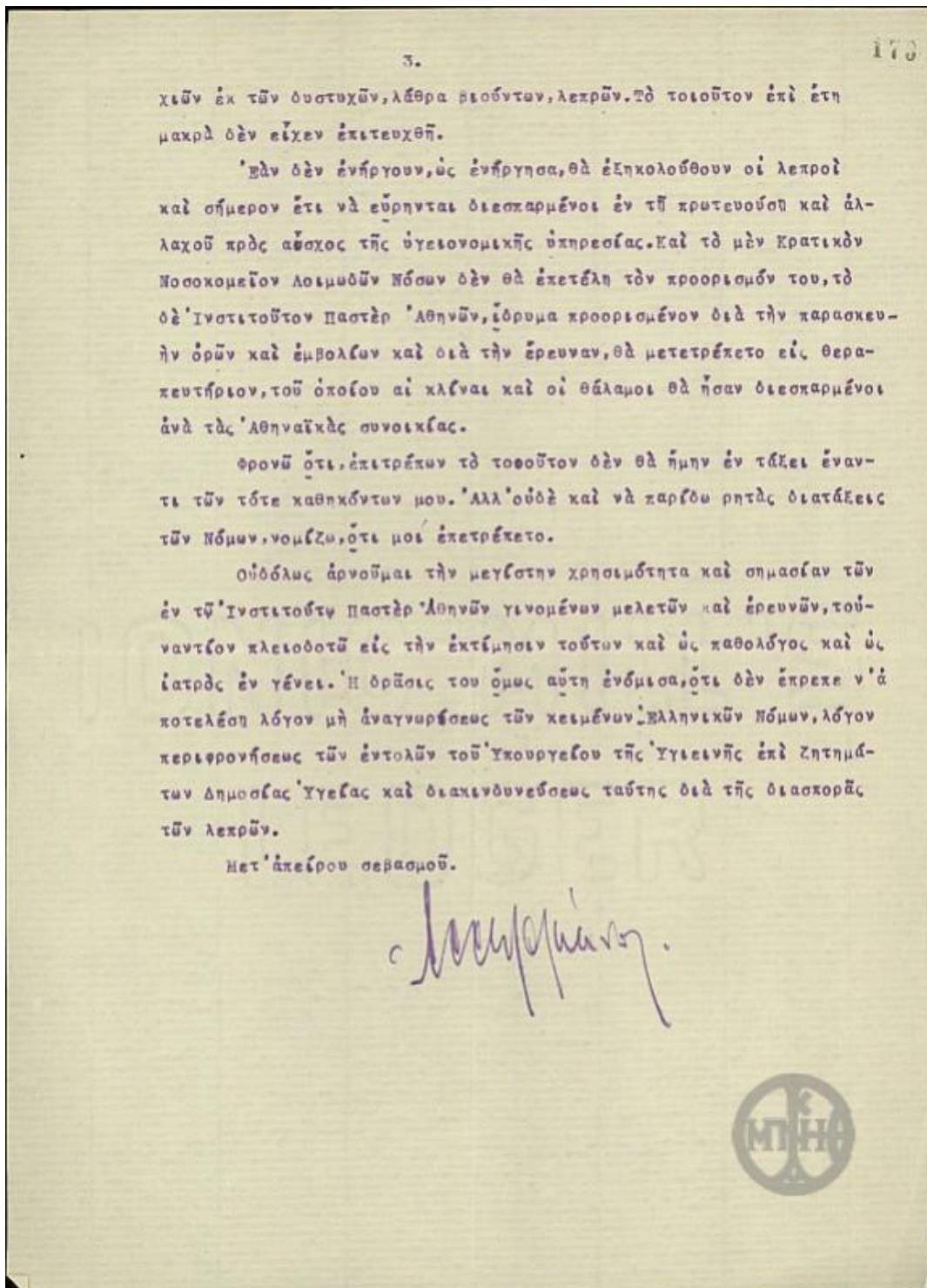

για επιθεώρηση των συνθηκών διαβίωσης των λεπρών, και έκρινε ότι είναι όντως ακατάλληλες, πρότεινε κάποια μέτρα με τα οποία «δικαίωσε» τις ενέργειες του Καμινόπετρου.

Εικόνα 6 Επιστολή Χρηστομάνου προς Βενιζέλο (1)

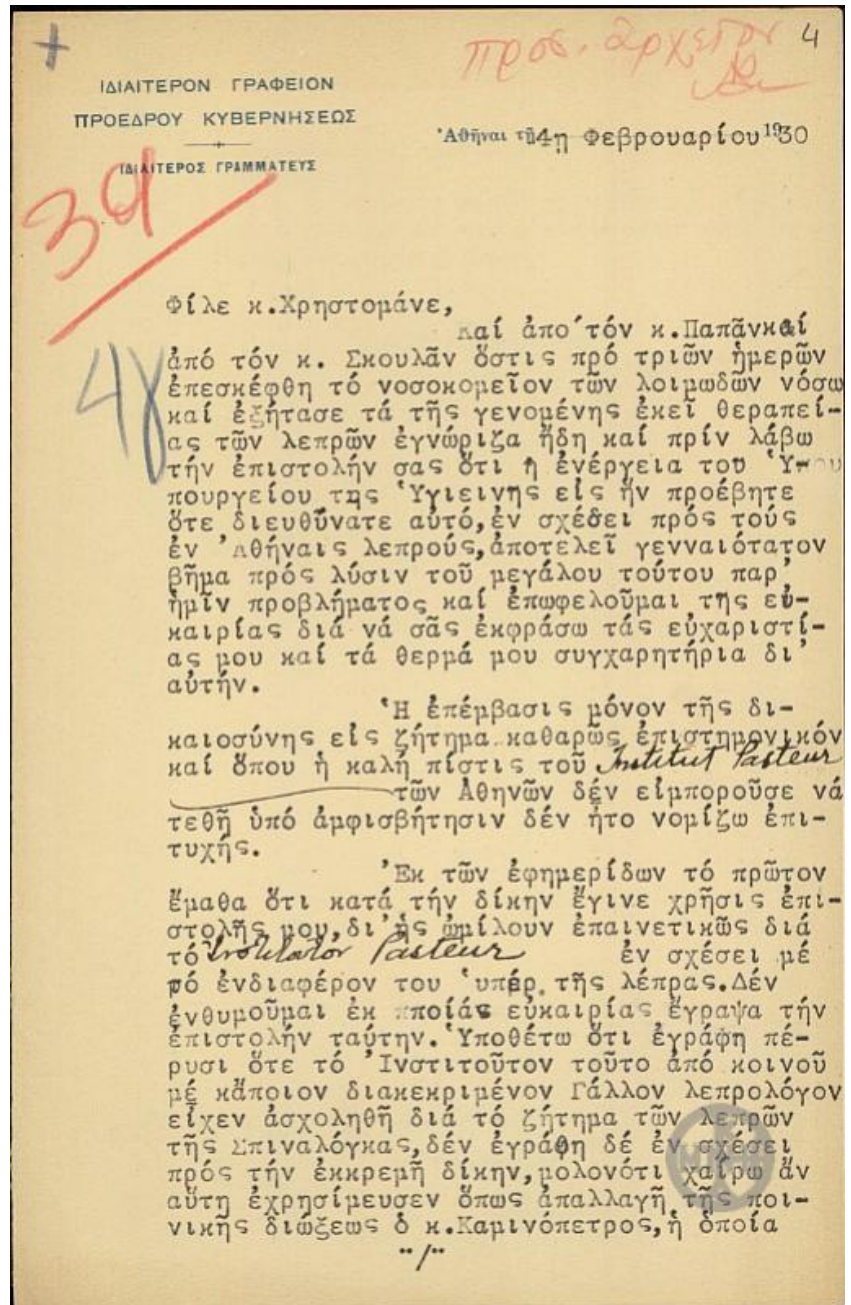

Εικόνα 7 Επιστολή Χρηστομάνου προς Βενιζέλο (2)

Αυτό φαίνεται ξεκάθαρα και στην επιστολή του προς τον τότε Πρόεδρο Ελευθέριο Βενιζέλο το Φεβρουάριο του 1930. Στην επιστολή του αναφέρει τις ενέργειες του για την φιλοξενία των διεσπαρμένων Λεπρών της Αθήνας στο νοσοκομείο λοιμωδών νόσων της Αγίας Βαρβάρας, αλλά και τις ενέργειες αποτροπής αυτού, από τον Καμινόπετρο. Ο Βενιζέλος, λοιπόν, σε απάντηση αυτής της επιστολής τον συγχαίρει μεν για τις ενέργειες του, σχετικά με την ορθή φροντίδα και περίθαλψη των λεπρών από την άλλη, όμως εκφράζει την δυσαρέσκεια του για την κατάσταση αυτή. Η επέμβαση της δικαιοσύνης, με παρότρυνση από τον Χρηστομάνο σε καθαρά επιστημονικά ζητήματα του Ελληνικού Ινστιτούτου Παστέρ, χαρακτηρίστηκε ως άστοχη από τον Βενιζέλο. Κατ' επέκταση, η συγκεκριμένη επιστολή (εικόνα 8), αποτέλεσε πειστήριο απαλλαγής από την δίκη για τον Καμινόπετρο.

Εικόνα 8 Επιστολή Βενιζέλου προς Χρηστομάνο

Κεφάλαιο 3. Η Συμβολή του Ιωάννη Π. Καμινόπετρου στο ΕΙΠ

Ο Λούης (2019) στην έρευνα του αναφέρει πως «Ο Καμινόπετρος ήταν ένας εξαιρετος επιστήμονας με ειδικευση στο πεδίο που σήμερα ονομάζεται Δημόσια Υγεία» μας και οι μέθοδοί του ήταν πρωτοποριακές για την τότε εποχή. Ο Καμινόπετρος μαζί με τον Ιωαννίδη και τον Μπλαν/Blanc υπήρξαν

πρωτοπόροι της εποχής, αφού ήταν οι πρώτοι στην Ελλάδα, οι οποίοι μελέτησαν την πειραματική μέθοδο και την συγκριτική παθολογία των νόσων του ανθρώπου και των ζώων. Αναφορικά με τη συμβολή του

Καμινόπετρου, αυτή είναι ζωτικής σημασίας για την ιστορία και την εξέλιξη του Ελληνικού

Ινστιτούτου Παστέρ.

Ο Καμινόπετρος, όντας σε συνεχή

Εικόνα 1 Εφημερίδα Σκριπ 1939- Αναφορά στο ΕΙΠ και στον Καμινόπετρο

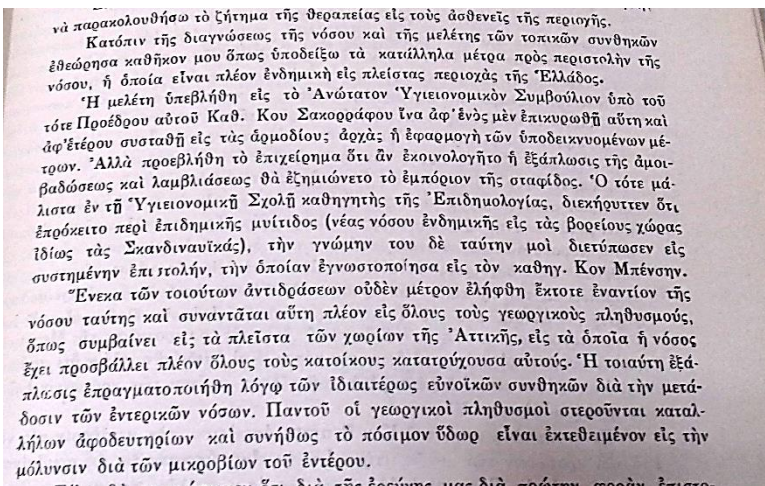

εγρήγορη παρατηρούσε και μελετούσε συνεχώς τα φαινόμενα, εμβαθύνοντας στα αίτια τους. Επομένως, κατάφερνε από μια μικρή και ασήμαντη λεπτομέρεια αυτών, να διεξάγει σημαντικές παρατηρήσεις, εκ των οποίων προέβαινε σε ευρύτερες θεωρίες. Για αυτόν τον λόγο υπήρξε σπουδαία η συμβολή του στην δημόσια υγεία και το έργο του είχε και εξακολουθεί να έχει απήχηση σε διεθνές επίπεδο. Εκτός όμως, από τις καινοτόμες ιατρικές μεθόδους που ακολουθούσε, αξίζει να τονισθεί ότι ήδη στα σαράντα χρόνια του είχε καταφέρει να ολοκληρώσει πάνω από εκατόν είκοσι διατριβές (Σκριπ, 1939).

Συγκεκριμένα, κάποιες από τις ενέργειες του ήταν να καταστήσει δυνατή την συγκριτική μελέτη όλων των εξανθηματικών τύφων, δηλαδή την διαφορική διάγνωση αυτών. Επιπρόσθετα, εφηύρε ειδική δερμοαντίδραση για σύντομη και ασφαλή διάγνωση. Σε αναγνώριση του έργου του ονομάστηκε και ο αιτιολογικός παράγοντας της νόσου *Rickettsia blanci* Caminopetros. Επιπλέον, ασχολήθηκε με:

- Το Kala-Azar
  - ✓ Επιβεβαίωση Της Εξάρτησης Της Νόσου Του Ανθρώπου Από Τον Σκύλο
  - ✓ Τελειοποίηση Διαγνωστικής Μεθόδου

Εικόνα 9 Πάτρα, θέρος 1933. Επιδημία, Αντιδικία, προτεινόμενα μέτρα και η τιμή της σταφίδας. Από αναφορά του Ι. Καμινόπετρου, Διευθυντή Μικροβιολόγου στο ΕΙΠ από το 1922 έως το 1950.

- Την Ικτεροαιμορραγική Σπειροχαίτωση
  - ✓ Επιδημία της Σύρου, Αύγουστος 1931
- Τη Λαμβλίαση και Αμοιβάδωση Πάτρα 1933
- Τα Εμβόλια για Επιδημική Δυσεντερία και Τυφοειδή Πυρετό 1942

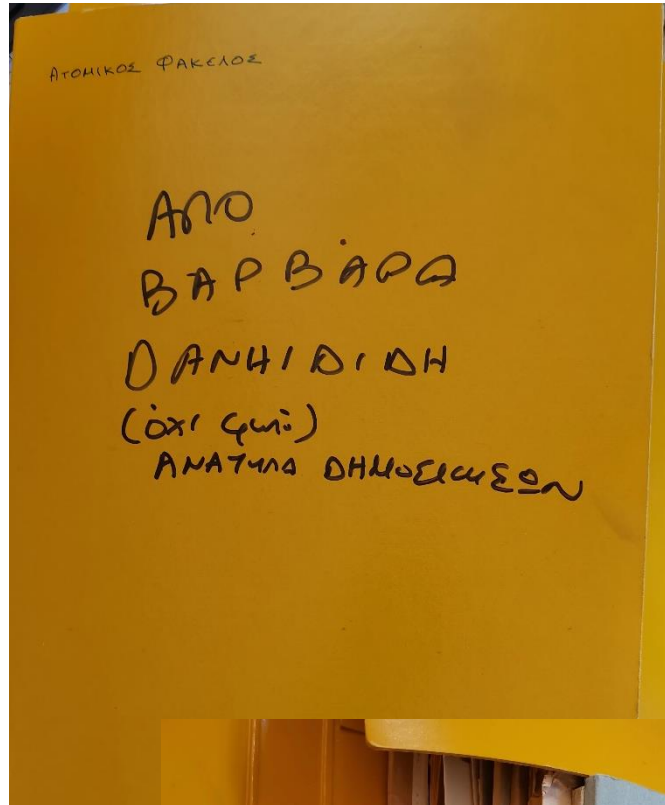

- Την παρασκευή αντιδυσεντερικού εμβολίου

Ακόμη, μελέτησε και αποσαφήνισε τα αίτια από τα οποία προκλήθηκε ο Δάγγειος Πυρετός, ο τρόπος μετάδοσης του, καθώς και η ανοσία του οδηγώντας σε μία ολοκληρωμένη κλινική εικόνα για αυτόν. Κατ' επέκταση, μελέτες υλοποιήθηκαν και σχετικά με την βιολογία του φορέα της μόλυνσης της στεγομυίας.

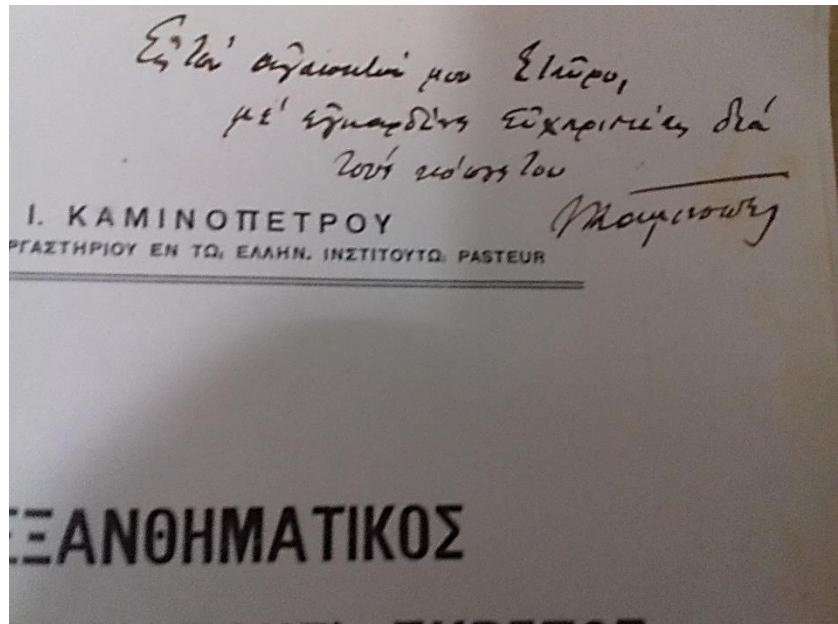
Κεφάλαιο 4. Ερευνητικές Δραστηριότητες Καμινόπετρου- Αναφορές σε αυτές από τον Τύπο της Εποχής

Σε αυτό το κεφάλαιο, προβάλλονται όλες οι συγγραφικές δραστηριότητες του ιατρού Καμινόπετρου, όσον αφορά τις επιστημονικές μεθόδους που υιοθέτησε και κάποιες από τις ασθένειες που ασχολήθηκε. Οι συγκεκριμένες ερευνητικές του δραστηριότητες αποτυπώνονται σε διάφορες μορφές. Οι τελευταίες διακρίνονται: στο δίγλωσσο (ελληνικά-γαλλικά) περιοδικό που εξέδιδε το ίδιο το ΕΙΠ (Archives de L'Institut Pasteur Hellenique), σε βιβλία που ο ίδιος έχει εκδώσει ή μαζί με κάποιον ομότιμο του, σε κάποια πρακτικά συνεδρίων αλλά και στην διατριβή του, που υποστήριξε στην Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ. Αξίζει να σημειωθεί, ότι το υλικό αυτό αποτελεί δωρεά στο ΕΙΠ από την προσωπική συλλογή της Βαρβάρας Δανηλίδη-Σκρίνη, η οποία είναι κόρη του Σταύρου Δανηλίδη, Παρασκευαστή και στενού συνεργάτη του Καμινόπετρου στο ΕΙΠ και βαφτισιμιά του.

Εικόνα 10 Ατομικός Φάκελος-Δωρεά Βαρβάρας Δανηλίδη-Σκρίνη στο ΕΙΠ

Φαίνεται ότι ο Καμινόπετρος είχε αρκετά καλές σχέσεις με τον Σταύρο Δανηλίδη, μιας και στην διατριβή του, όσον αφορά τον Εξανθηματικό Κηλιδοβλατιδώδη Πυρετό, του κάνει μια αφιέρωση. Συγκεκριμένα, η δεύτερη σελίδα της διατριβής πάνω δεξιά φέρει το εξής χειρόγραφο αφιέρωμα: «Είς τον αγαπημένο μου Σταύρο με εγκάρδιες ευχαριστίες διά τους νόσους του», υπογράφοντας με το επώνυμο του (εικόνα 11).

Εικόνα 11 Αφιέρωση Ι. Καμινόπετρου στον Σ. Δανηλίδη

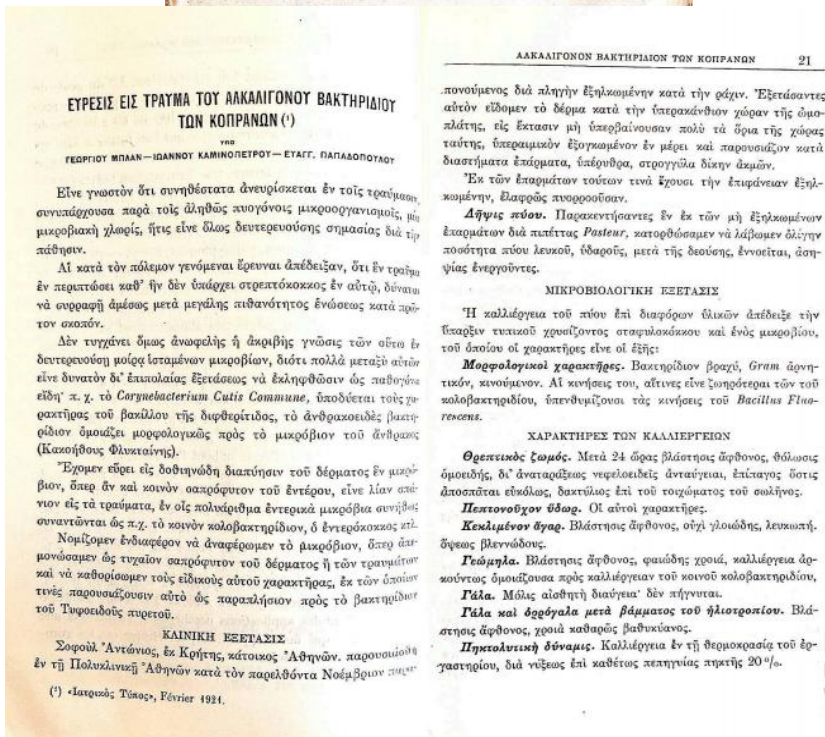
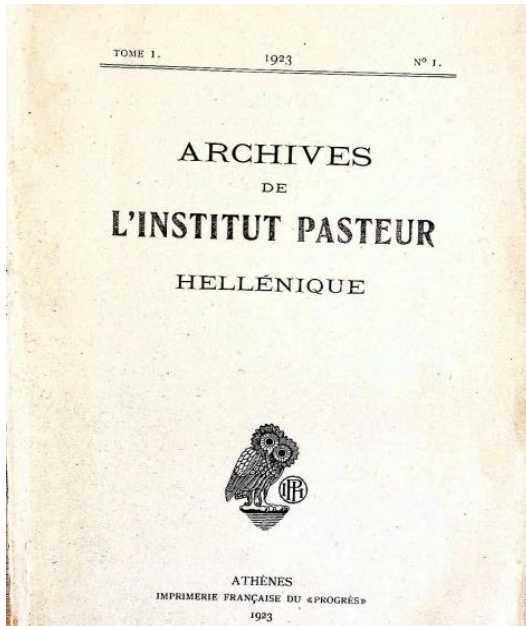

4.1 Περιοδικά

4.1.1 Αναφορά Καμινόπετρου στο Περιοδικό Archives De L' Institut Pasteur Hellenique

4.1.1.1 Archives De L' Institut Pasteur Hellenique (1923)

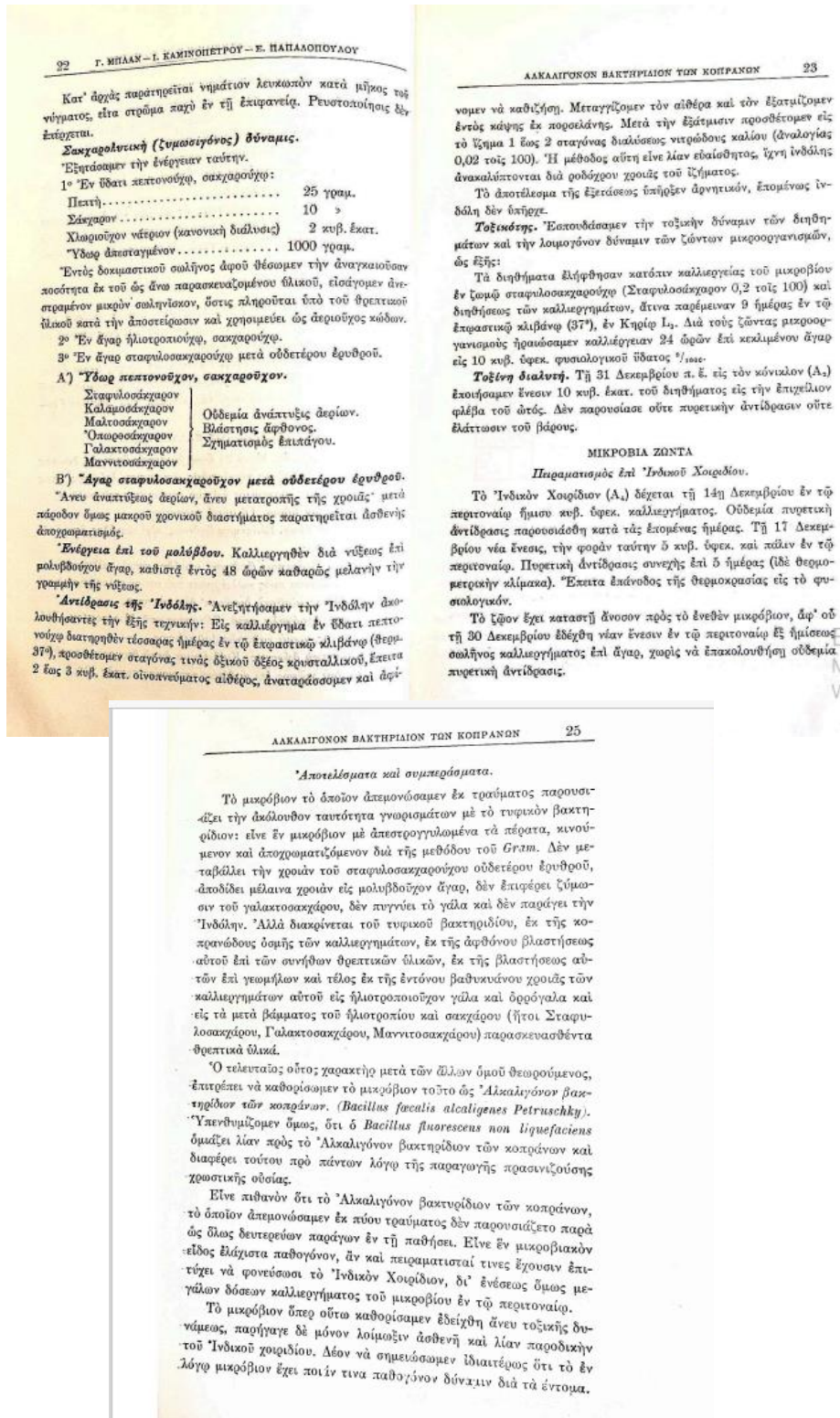
Στην έρευνα του «*Εύρεσις εις τραύμα του Αλκαλιγόνου Βακτηρίδιου των Κοπράνων*» (1923), ο Καμινόπετρος συνεργάστηκε με τους Μπλαν και Παπαδόπουλο. Στο περιοδικό Archives De L' Institut Pasteur Hellenique του 1923 στο τόμο 1 και στην σελίδα 20-25 αναγράφεται στην

Εικόνα 12 Archives De L' Institut Pasteur Hellenique 1923 (1):20-21

ελληνική γλώσσα, τόσο η διαδικασία της έρευνας, όσο και τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα από αυτήν.

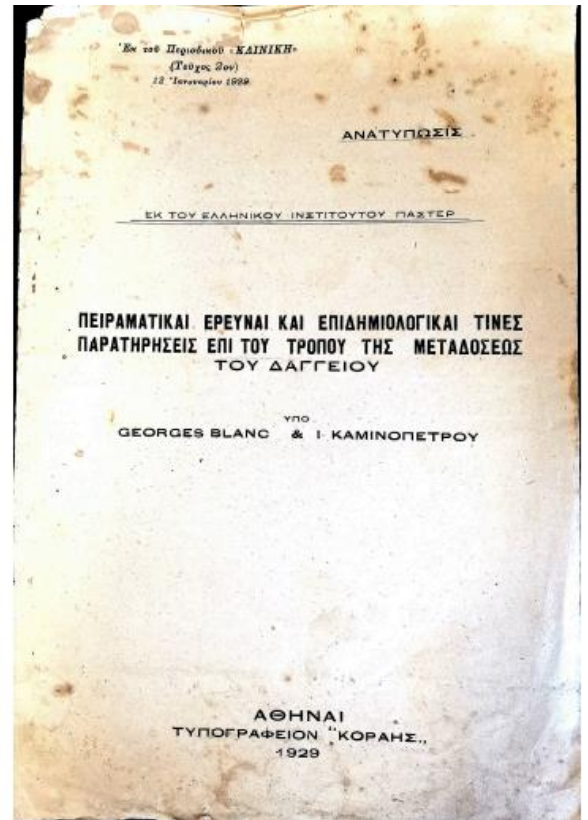
Εικόνα 13 Archives De L' Institut Pasteur Hellenique 1923 (1):23-25

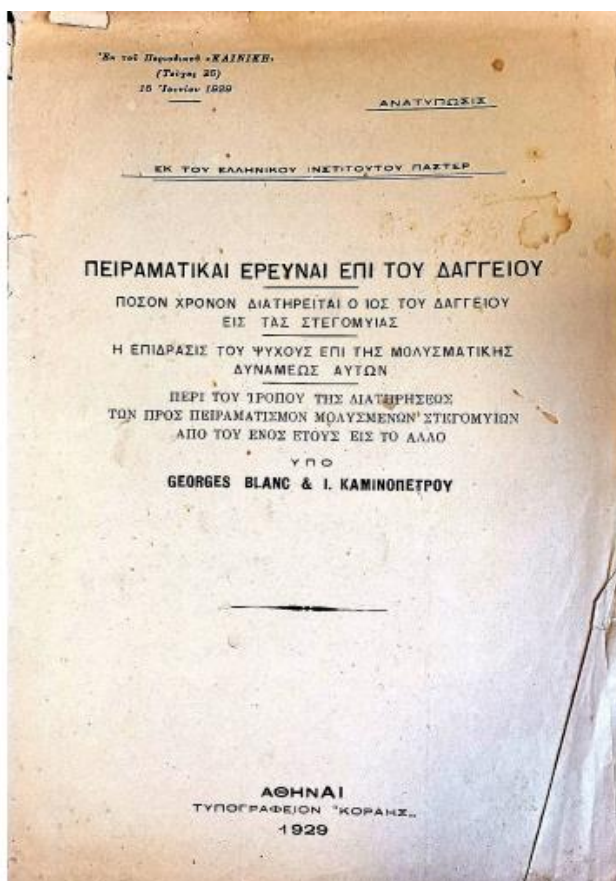

4.1.2 Αναφορά Ερευνών Καμινόπετρου στο Περιοδικό Κλινική (1929)

Σε ανατύπωση του περιοδικού από το Ινστιτούτο Παστέρ παρουσιάζονται οι δύο έρευνες του Καμινόπετρου σε συνεργασία με τον Μπλαν/Blanc για τον Δάγγειο Πυρετό και τον τρόπο μετάδοσης του, το χρόνο που διαρκεί και τις επιδράσεις του. Πρώτα δημοσιεύεται η έρευνα του με τα πειράματα και τις παρατηρήσεις για την μετάδοση του (Ιανουάριος, 1921) και έπειτα η έρευνα που περιλαμβάνει την αναγνώριση του χρόνου διάρκειας του αλλά και τα αποτελέσματα αυτού (Ιούλιος, 1929).

Εικόνα 14 Πειραματικά Έρευνα και Επιδημιολογικές Παρατηρήσεις επί του Τρόπου της Μεταδόσεως του Δάγγειου. Κλινική 1929 Ιαν (2)

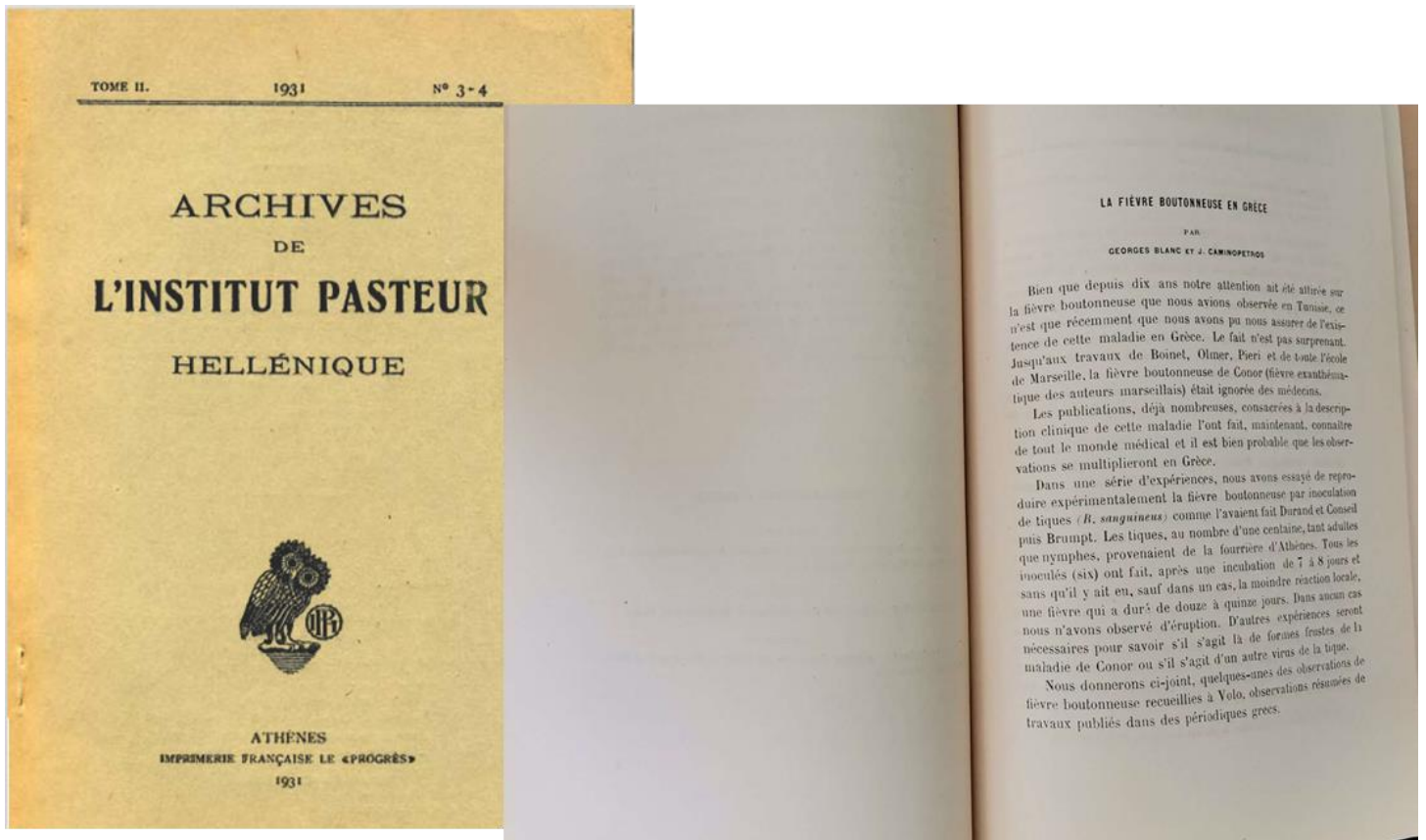

Εικόνα 15 Πειραματικά Έρευνα επί του Δάγγειου. Κλινική 1929 Ιούλιος (25)

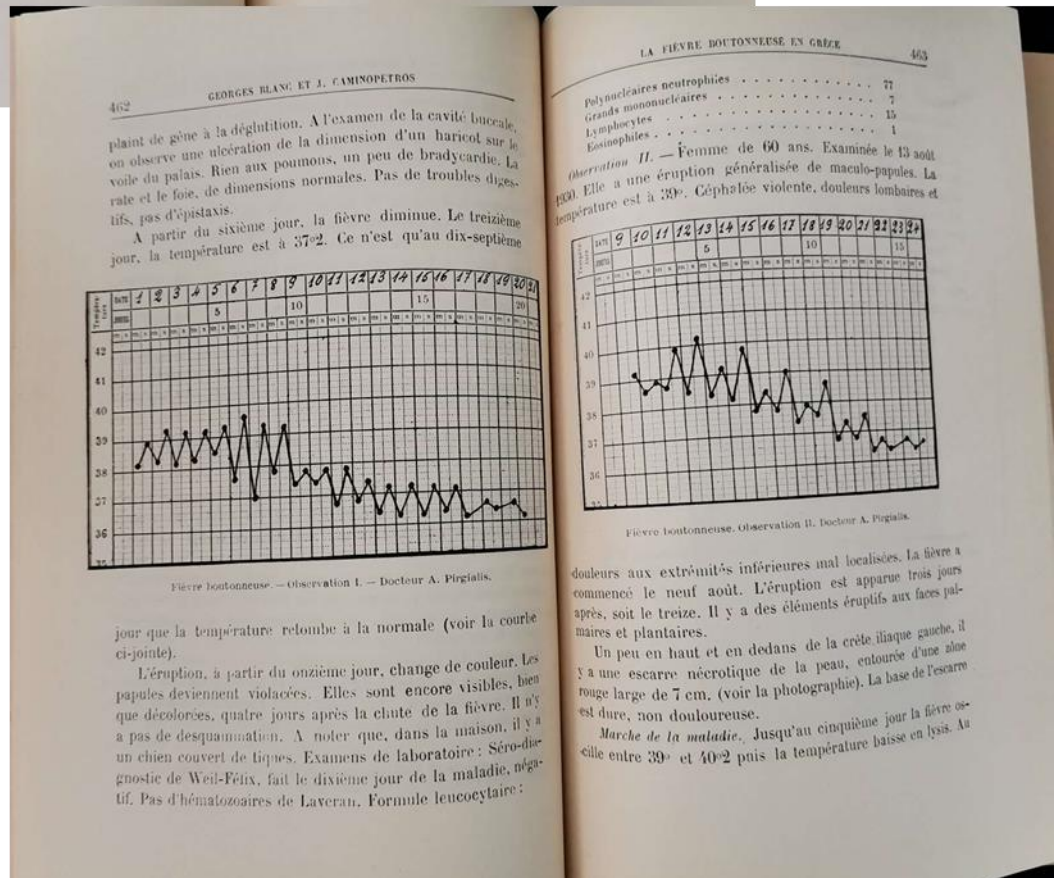
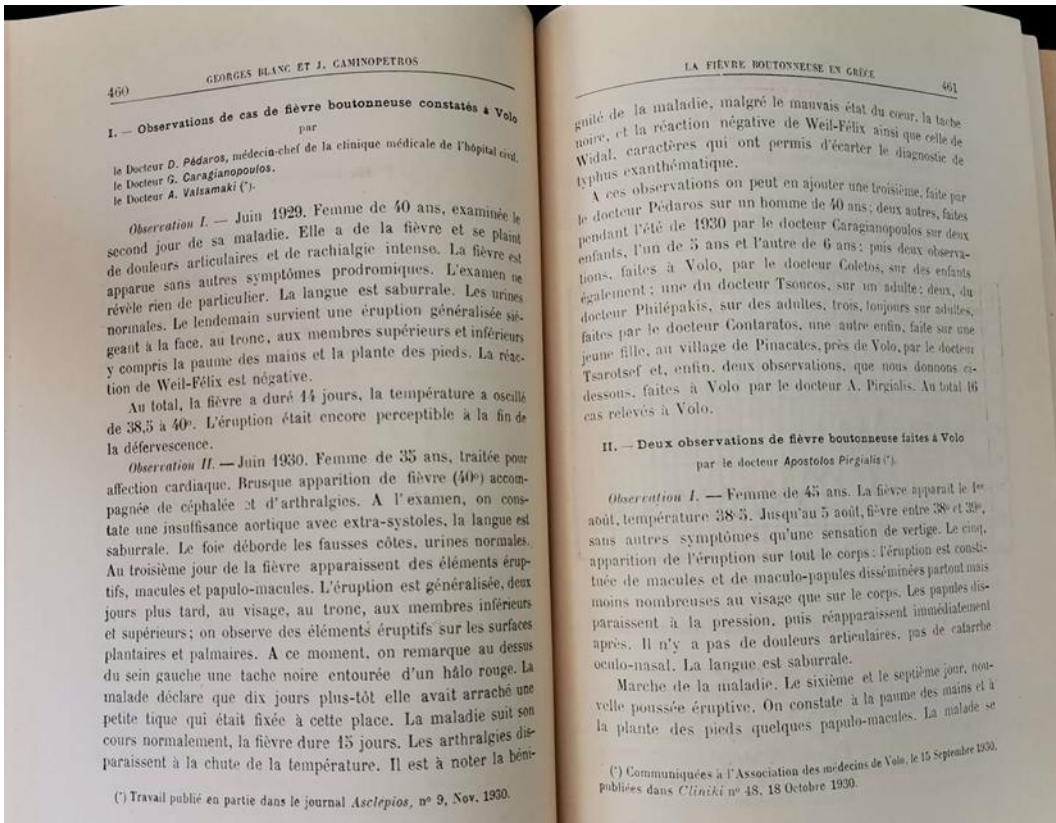
4.1.1.2 Archives De L' Institut Pasteur Hellenique (1931)

Στο συγκεκριμένο περιοδικό δημοσιεύεται εργασία των Μπλάν/Blanc και Καμινόπετρου αναφορικά με τον Κηλιδοβλατιδώδη Πυρετό στην Ελλάδα. Το άρθρο είναι γραμμένο στα γαλλικά και περιλαμβάνεται στις σελίδες 458-465.

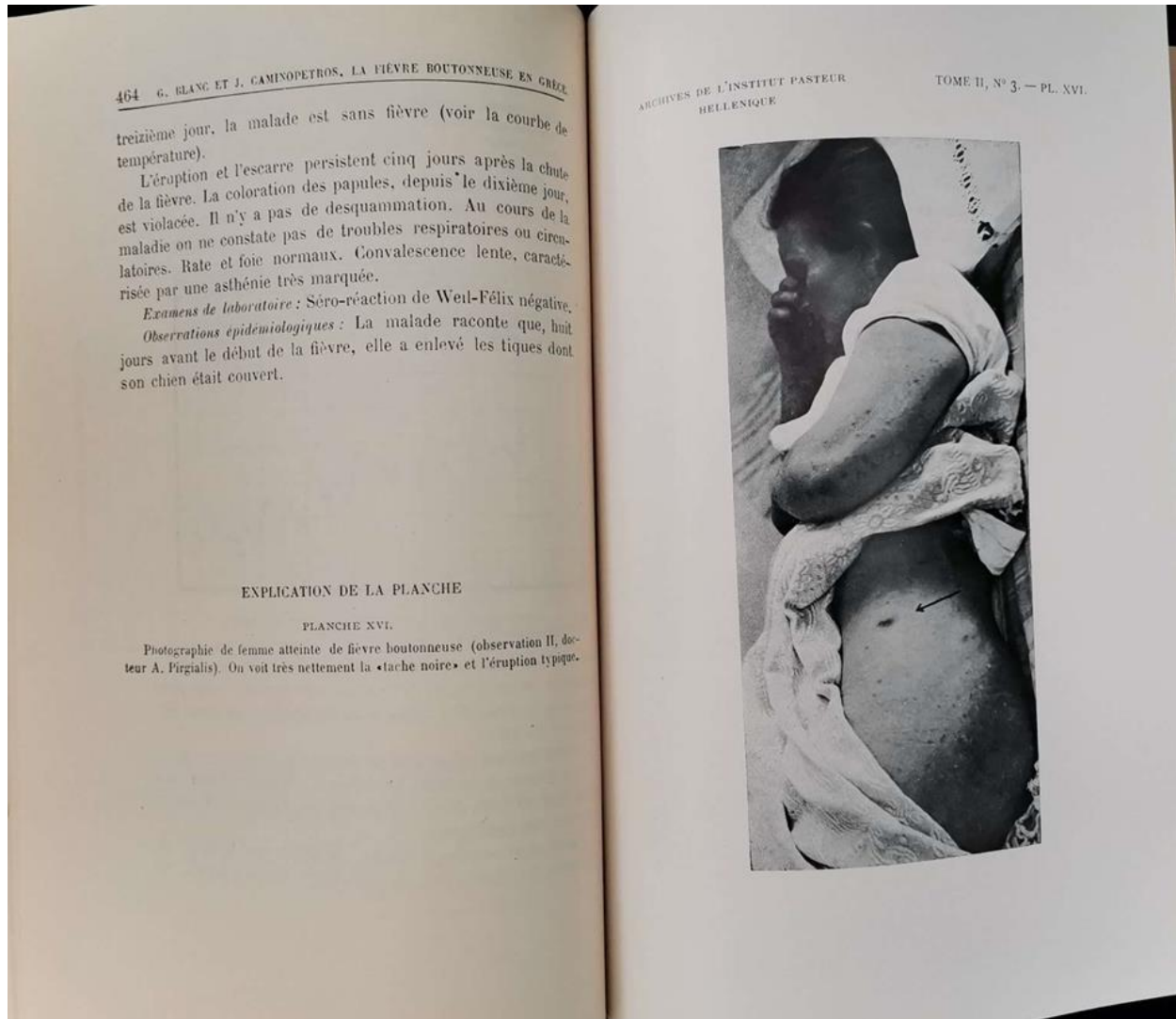

Εικόνα 16 Archives De L' Institut Pasteur Hellenique, 1931 3-4:458-465

Εικόνα 17 Archives De L' Institut Pasteur, 1931 3-4:458-465

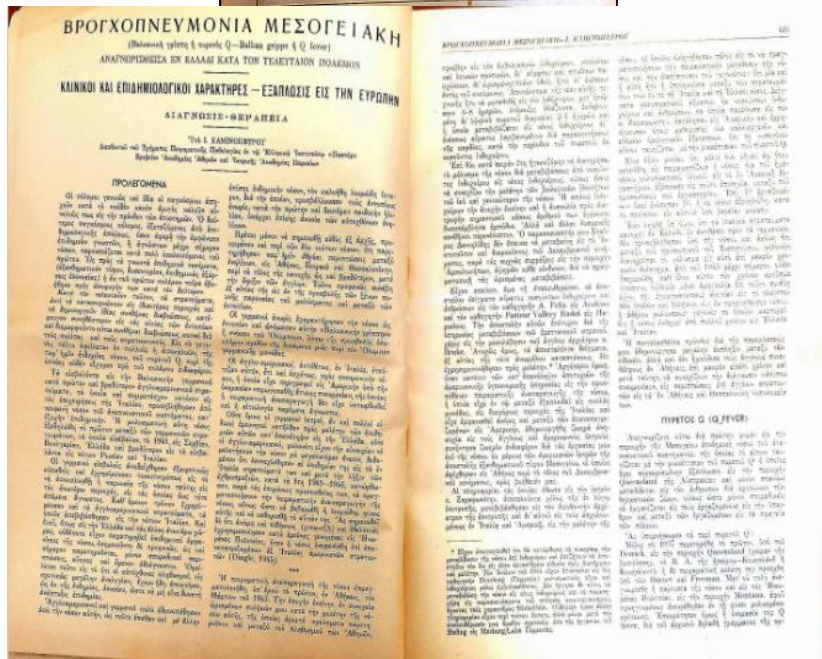
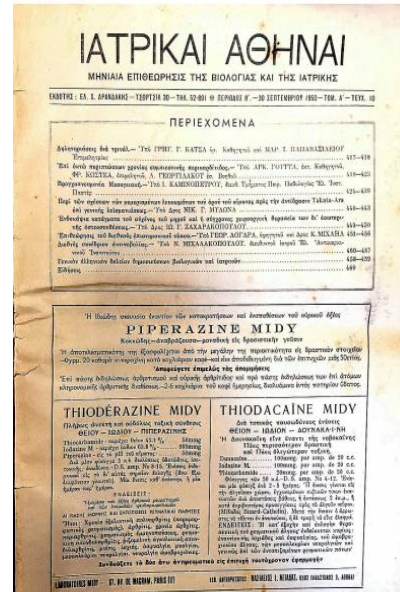

Εικόνα 18 Archives De L' Institut Pasteur, 1931 3-4:458-468

4.1.3 Αναφορά Καμινόπετρου στο Περιοδικό Ιατρικά Αθήνα: Μηνιαία Επιθεώρησις της Βιολογίας και της Ιατρικής (1950)

Στο παρόν περιοδικό δημοσιεύεται η έρευνα για την Μεσογειακή Βροχοπνευμονία που πραγματοποίησε ο Καμινόπετρος. Το τεύχος δημοσιεύτηκε στις 30 Σεπτεμβρίου του 1950 και η έρευνα περιλαμβάνεται στον τόμο 1 του 10^{ου} τεύχους στις σελίδες 424-439.

Εικόνα 19 Ιατρικά Αθήνα, 1950 1(10): 424-439

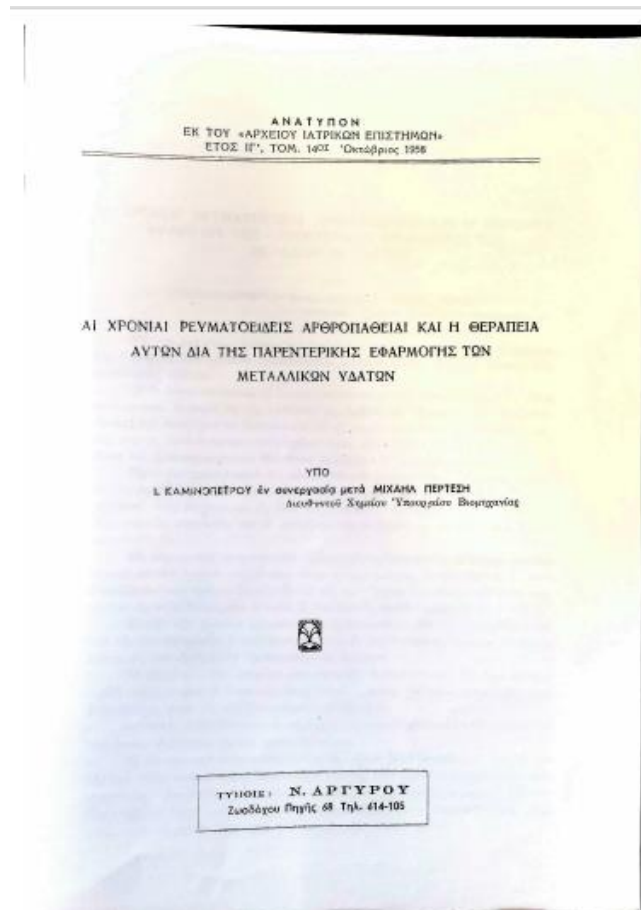

4.1.4 Αναφορά στον Καμινόπετρο στο Περιοδικό Αρχείο Ιατρικών Επιστημών

4.1.4.1 Αι Χρόνια Ρευματοειδείς Αρθροπάθειαι και η Θεραπεία αυτών δια της Παρεντερικής Εφαρμογής των Μεταλλικών Υδάτων (1958)

Ο Καμινόπετρος σε συνεργασία με τον Μιχαήλ Περτέση Διευθυντή στο Τμήμα Χημείας του Υπουργείου Βιομηχανίας πραγματοποίησαν μια έρευνα, η οποία αφορούσε τις χρόνιες ρευματοειδείς αρθροπάθειες και τη θεραπεία αυτών μέσω της παρεντερικής εφαρμογής των μεταλλικών υδάτων. Το περιοδικό δημοσιεύτηκε τον Οκτώβριο του 1958 και η έρευνα υπάρχει στον 14ο τόμο.

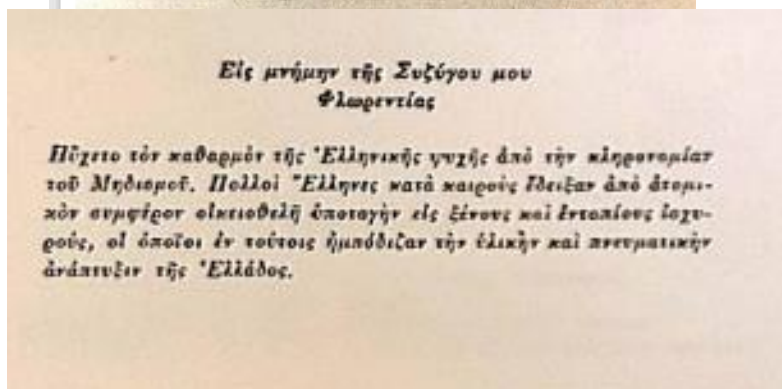
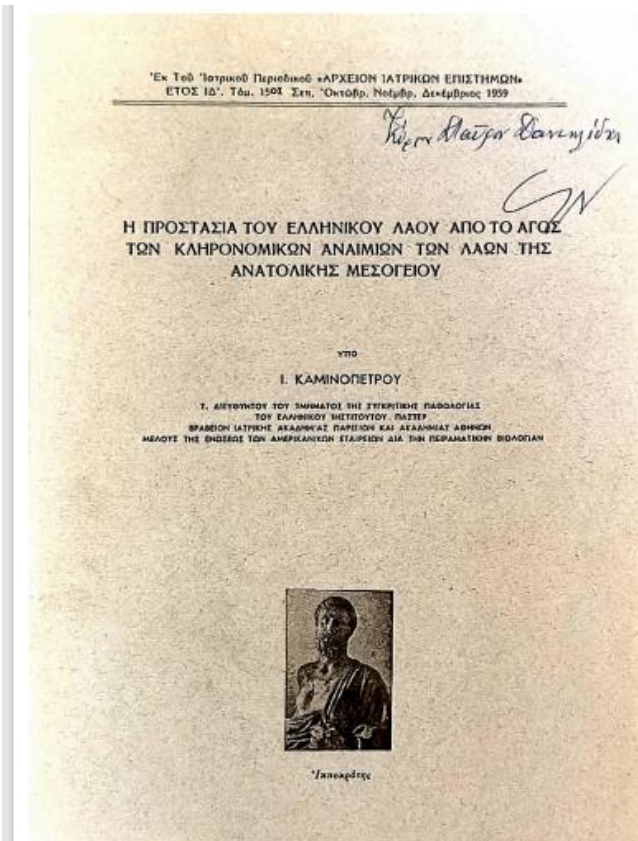

Εικόνα 20 Αι Χρόνια Ρευματοειδείς Αρθροπάθειαι και η Θεραπεία αυτών δια της Παρεντερικής Εφαρμογής των Μεταλλικών Υδάτων, Αρχείων Ιατρικών Επιστημών, 1958, 14

4.1.4.2 Η Προστασία του Ελληνικού Λαού από το Άγος των Κληρονομικών Αναμιμών των Λαών της Ανατολικής Μεσογείου (1959)

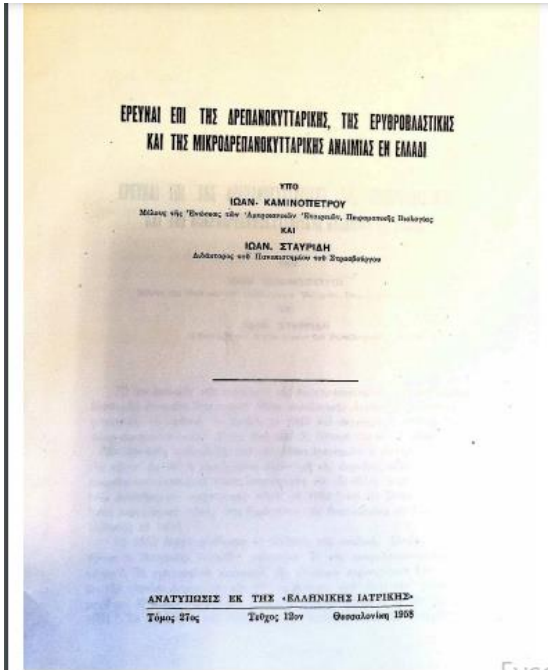
Το συγκεκριμένο τεκμήριο έχει δημοσιευτεί στο περιοδικό «Αρχείον Ιατρικών Επιστημών» στον 15^ο τόμο του, το έτος 1959, στην ελληνική γλώσσα. Εμπεριέχει ένα απόσπασμα (εικόνα 21), από το οποίο προκύπτει πως ο Καμινόπετρος το αφιέρωνε στην μνήμη της γυναίκας του, της Φλωρεντίας.

Εικόνα 21 Η Προστασία του Ελληνικού Λαού από το Άγος των Κληρονομικών Αναμιμών των Λαών της Ανατολικής Μεσογείου, Αρχείων Ιατρικών Επιστημών 1959, 15

4.1.5 Αναφορά στον Καμινόπετρο από το Περιοδικό Ελληνική Ιατρική

4.1.5.1 Έρευνα επί της Δρεπανοκυτταρικής, της Ερυθροβλαστικής και της Μικροδρεπανοκυτταρικής Αναιμίας εν Ελλάδι (1958)

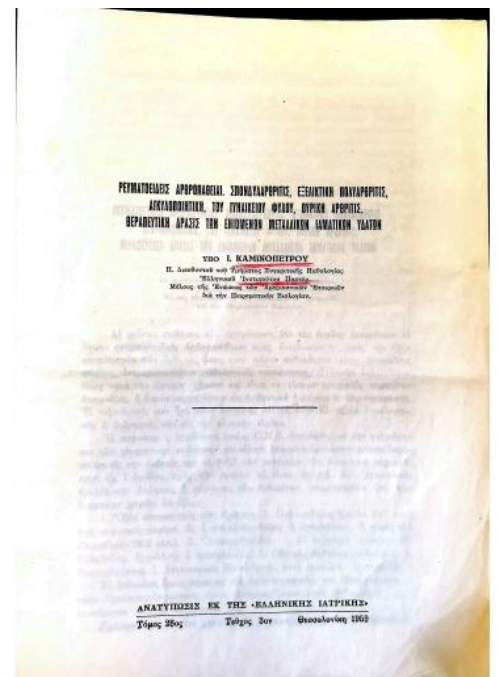

Εικόνα 22 Έρευνα επί της Δρεπανοκυτταρικής, της Ερυθροβλαστικής και της Μικροδρεπανοκυτταρικής Αναιμίας εν Ελλάδι, Ελληνική Ιατρική, 1958, 27(12)

Για την πραγμάτωση της συγκεκριμένης έρευνας, ο Καμινόπετρος συνεργάστηκε με τον Ιωάννη Σταυρίδη στενό συνεργάτη του και σύζυγο της αδερφής του, ο οποίος ήταν διδάκτορας στο Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου. Η έρευνα δημοσιεύτηκε το 1958 στην Θεσσαλονίκη στο 27^ο τόμο του 12^{ου} τεύχους .

4.1.5.2 Ρευματοειδείς Αρθροπάθειαι, Σπονδυλαρθρίτις, Εξελικτική Πολυαρθρίτις, Αγκυλοποιητική, του Γυναικείου Φύλου, Ουρική Αρθρίτις, Θεραπευτική Δράσις των Ενιόμενων Μεταλλικών Ιαματικών Υδάτων (1959)

Το περιοδικό Ελληνική Ιατρική δημοσιεύει την έρευνα αυτή του Καμινόπετρου το 1959 στον 28^ο τόμο του 3^{ου} τεύχους που εκδίδεται στην Θεσσαλονίκη.

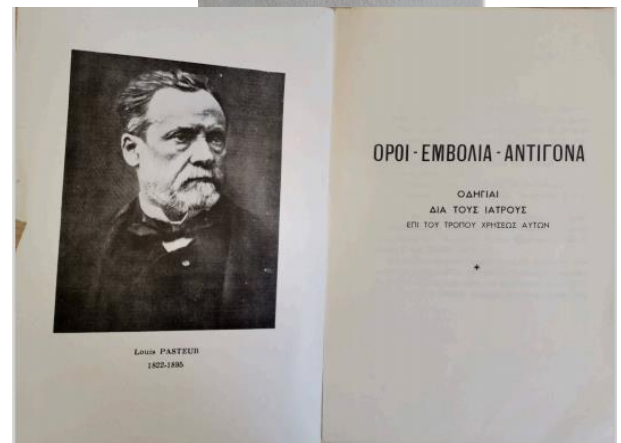
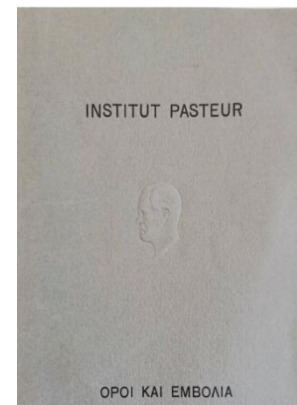
Εικόνα 23 Ρευματοειδείς Αρθροπάθειαι, Σπονδυλαρθρίτις, Εξελικτική Πολυαρθρίτις, Αγκυλοποιητική, του Γυναικείου Φύλου, Ουρική Αρθρίτις, Θεραπευτική Δράσις των Ενιόμενων Μεταλλικών Ιαματικών Υδάτων, Ελληνική Ιατρική, 1959 28(3)

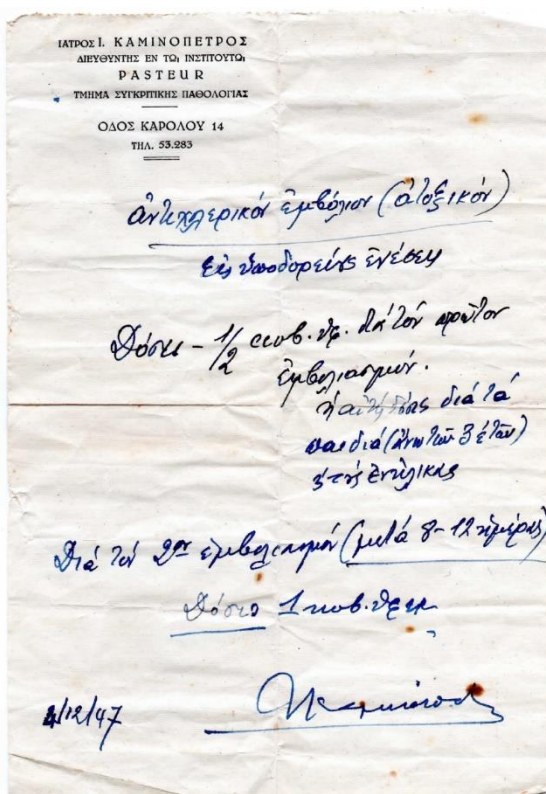
4.2 Βιβλία

4.2.1 Institut Pasteur: Οροί και Εμβόλια (1822-1895)

Πρόκειται για το εγχειρίδιο που έδινε οδηγίες χρήσης στους γιατρούς, όσον αφορά τους ορούς, τα εμβόλια και τα αντιγόνα. Πιθανότατα, αυτό χρησιμοποιούσε και ο ίδιος ο Καμινόπετρος για τις ιατρικές του ενέργειες, όπως μια συνταγογράφηση εμβολίου, η οποία φαίνεται στην εικόνα 25 ή όπως για μία αναφορά στον Διευθυντή του Παστέρ για την αναδιοργάνωση της υπηρεσίας των εμβολίων (εικόνα 26).

Εικόνα 24 Institut Pasteur: Οροί και Εμβόλια (1822-1895)

Εικόνα 25 Συνταγογράφηση Εμβολίου από τον Καμινόπετρο (1847)

Ἀθήναι 6 Μαΐου 1949

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ
ΠΑΣΤΕΡ

Π Ρ Ο Σ

τὸν Διευθυντὴν τοῦ Ἑλλην.
Ἰνστιτούτου Παστέρ

Ε Ν Τ Α Υ Θ Α .

Συμπληρωματικὸν κείμενον εἰς τὴν ἔκθεσιν τὴν ἀφορῶσαν τὴν
αναδιοργάνωσιν τῆς δηπρεσίας τῶν ἐμβολίων.

Μετά ἔρευναν γενομένην εἰς Ἀθήνας καὶ
τὰς ἐπαρχίας (Θεσσαλίαν, Θεσσαλονίκην, Κρήτην) εἶμαι εἰς θέσιν
νὰ διατυπώσω τὰς ἀπαντήσεις εἰς τὰ ἐρωτήματα τὰ ὅσα μοι ἐθέ-
σατε μετὰ ἀνάγνωσιν τῆς ἐκθέσεώς μου. Αἱ ἀπαντήσεις αὗται εἶναι
αἱ ἀκόλουθαι :

- 1) Ἡμηνιαία πώλησις τῶν ἐμβολίων δύναται νὰ φθάσῃ ὑπὸ τὰς πα-
ροῦσας συνθήκας, τὸν ἀριθμὸν τῶν 2.000 κυτίων (ἐμβόλιον ἀντίστα-
φυλοκοκκικόν, ἀντιμελιτοκοκκικόν, ἀντικοκκυτικόν)
  - 2) Τὰ μηνιαῖα ἔσοδα θὰ ἀνέλθουν εἰς 20.000.000 - 24.000.000
  - 3) Τὸ καθαρὸν κέρδος, τὸ ὁποῖον θὰ πραγματοποιήσῃ τὸ Ἰνστιτούτο
θὰ εἶναι περίπου 8-10 ἑκατομμύρια μηνιαίως
  - 4) Τὸ ἀκίνητοποιημένον κεφάλαιον δι' ἀγορὰν ὀλιγοῦ κλπ. δὲν θὰ
ὑπερβῇ ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει τὸ 1.000.000 μηνιαίως.
  - 4) Ἀναμφωβητήτως οἱ ὑποδεικνυόμενοι ἀριθμοὶ διὰ τὴν πώλησιν
ἀντι-ροσῶ εἶσαν τὸ ελάχιστον τὸ ὁποῖον δύναται νὰ πραγματοποιη-
θῇ ὑπὸ τὰς παροῦσας συνθήκας. Δυνάμεθα νὰ προβλέψωμεν εἰς το-
ποῦ πολλὰ προσεχῆς μέλλον τὴν πραγματοποίησιν ὀλίγων σημαντικῶν ἐσο-
δων. Ἀρκεῖ νὰ λαμβάνωμεν δι' ὄψιν μας τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου.
- Ἡ ἀρρακευὴ τῆς ἀκαθάρτου κενικιλλίνης
ἢ φαρμακευτικῶν προϊόντων (ἀσβεστοῦχα παρασκευάσματα διὰ τὴν
πρόλησιν τῆς τερηδόνης τῶν ὀδόντων), τρεχούσης χρήσεως δύνανται
νὰ δημιουργήσουν ἔσοδα τὰ ὅποια θὰ μᾶς ἐβοήθουν ἀποτελεσματικῶς
εἰς τὴν ἔρευναν.

Ἰσογραφὴ

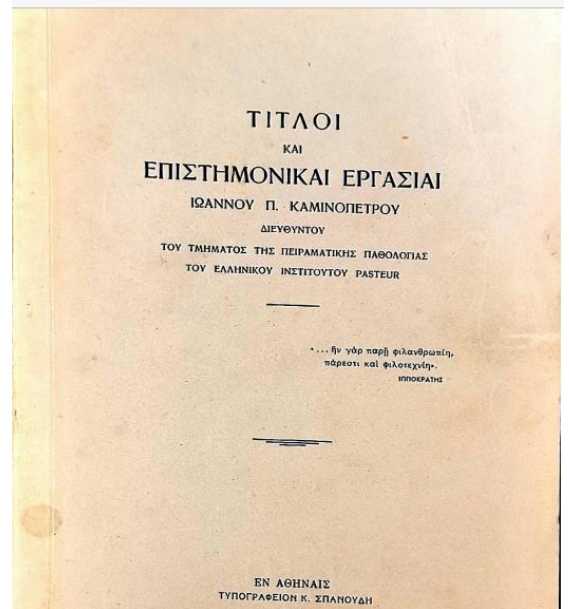
Ἰατρός Ι. Καμινόπετρος

Εικόνα 26 Αναφορά του Καμινόπετρου στον Διευθυντή του ΕΙΠ για την αναδιοργάνωση των εμβολίων (1949)

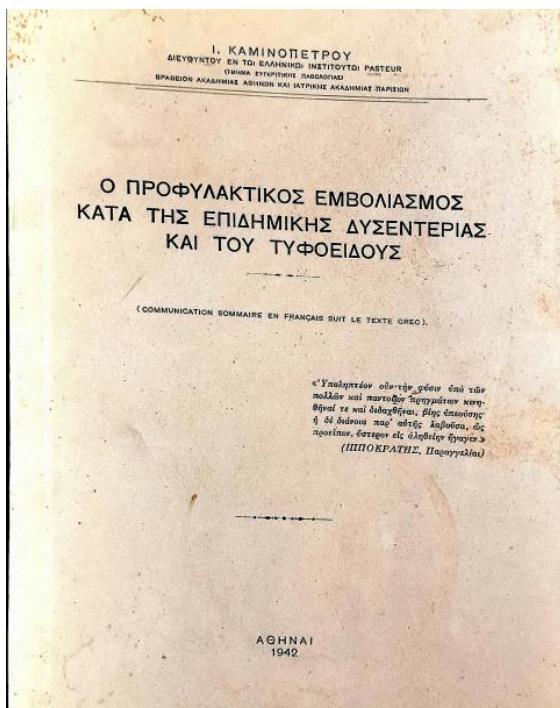

4.2.2 Τίτλοι και Επιστημονικά Εργασία Ιωάννου Π. Καμινόπετρου: Διευθυντού του Τμήματος της Πειραματικής Παθολογίας του Ελληνικού Ινστιτούτου Pasteur (1939)

Σε αυτό το βιβλίο ο Καμινόπετρος παρουσιάζει ένα βιογραφικό του, όσον αφορά τους επιστημονικούς τίτλους που έχει αποκτήσει από όλες τις ερευνητικές δραστηριότητες, κατά τις οποίες έχει λάβει μέρος και έναν κατάλογο με όλες τις εργασίες του ανα χρονολογική σειρά.

Εικόνα 27 Τίτλοι και Επιστημονικά Εργασία Ιωάννου Π. Καμινόπετρου: Διευθυντού του Τμήματος της Πειραματικής Παθολογίας του Ελληνικού Ινστιτούτου Pasteur (1939)

Εικόνα 28 Ο Προφυλακτικός Εμβολιασμός κατά της Επιδημικής Δυσεντερίας και του Τυφοειδούς (1942)

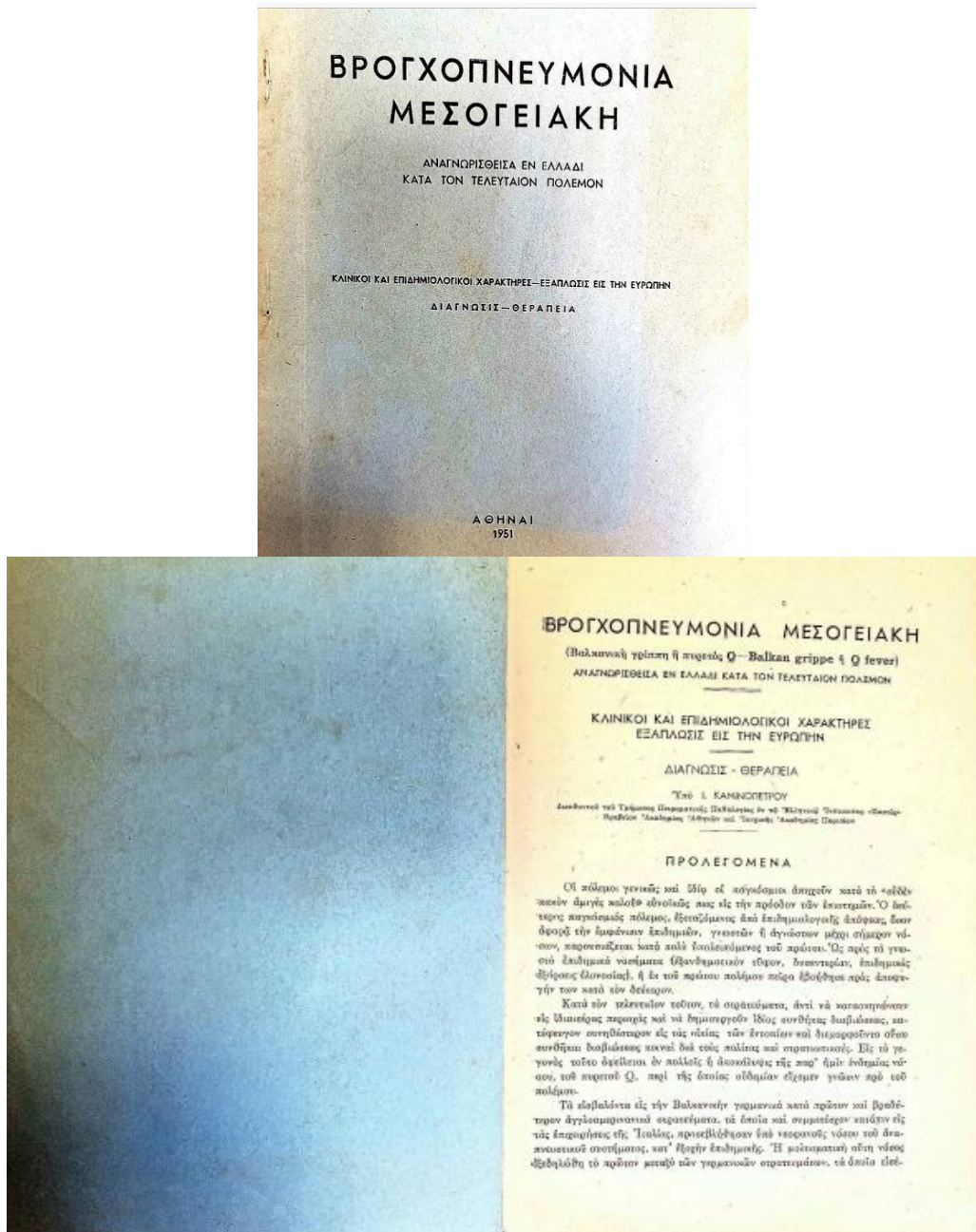
4.2.3 Ο Προφυλακτικός Εμβολιασμός κατά της Επιδημικής Δυσεντερίας και του Τυφοειδούς (1942)

Οι τεχνικές και οι δόσεις του εμβολιασμού οι οποίες, πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την προστασία του λαού από την επιδημική δυσεντερία και τον τυφοειδή, εμπεριέχονται σε αυτό το βιβλίο γραμμένο και στην Ελληνική και στην Γαλλική γλώσσα.

4.2.4 Βρογχοπνευμονία Μεσογειακή: Αναγνωρίσθαισα εν Ελλάδι κατά τον Τελευταίον Πόλεμον (1951)

Στην διάγνωση και την θεραπεία της νόσου, η οποία εμφανίστηκε στην εποχή του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου, αναφέρεται το 1951 ο Καμινόπετρος. Πρόκειται για την Μεσογειακή Βρογχοπνευμονία ή αλλιώς Βαλκανική γρίπη ή πυρετός όπως είχε ονομαστεί.

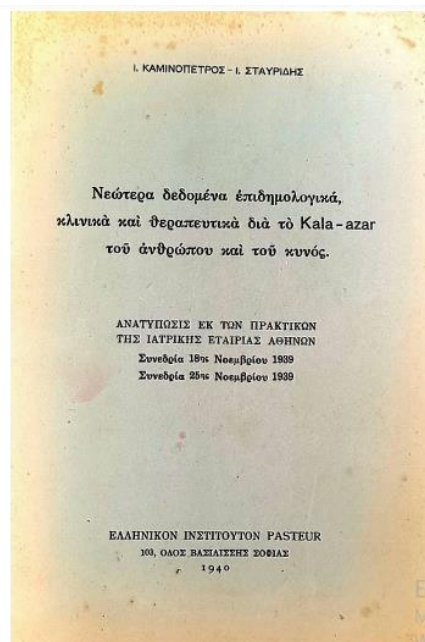
Εικόνα 29 Βρογχοπνευμονία Μεσογειακή: Αναγνωρίσθαισα εν Ελλάδι κατά των τελευταίων πολέμων, 1951

4.3 Πρακτικά Συνεδρίων

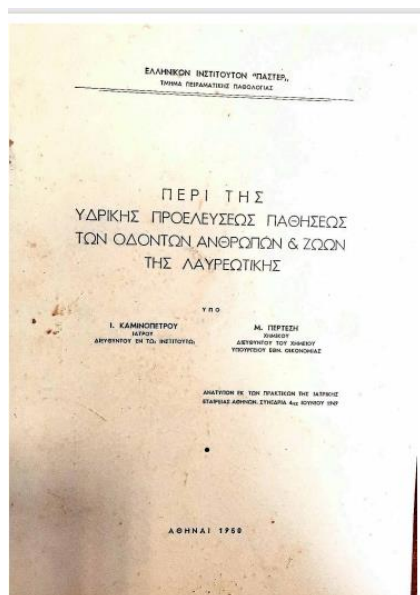
Σε αυτό το υποκεφάλαιο αναφέρονται με χρονολογική σειρά κάποια από τα Πρακτικά Συνεδρίων, στα οποία συμμετείχε ο Καμινόπετρος, αφήνοντας το επιστημονικό του στίγμα σε διεθνές επίπεδο.

1. **1940** - Νεώτερα δεδομένα επιδημιολογικά, κλινικά και θεραπευτικά διά το Kala-azar του ανθρώπου και του κυνός

Η έρευνα αυτή υλοποιήθηκε σε συνεργασία του Καμινόπετρου με τον Σταυρίδη και εκδόθηκε από το ΕΙΠ το 1940. Η αναφορά της έγινε στα πρακτικά Συνεδρίων της Ιατρικής Εταιρείας Αθηνών την 19^η και 25^η Νοεμβρίου του 1939.

Εικόνα 30 Νεώτερα Δεδομένα
Επιδημιολογικά, Κλινικά και Θεραπευτικά
δια το Kala-Azar του ανθρώπου και του
Κυνός, Ιατρική Εταιρεία Αθηνών, 1940

Εικόνα 31 Περί της Υδρικής Προελεύσεως
Παθήσεως των Οδόντων Ανθρώπων και
Ζώων της Λαυρεωτικής, Ιατρική Εταιρεία
Αθηνών, 1950

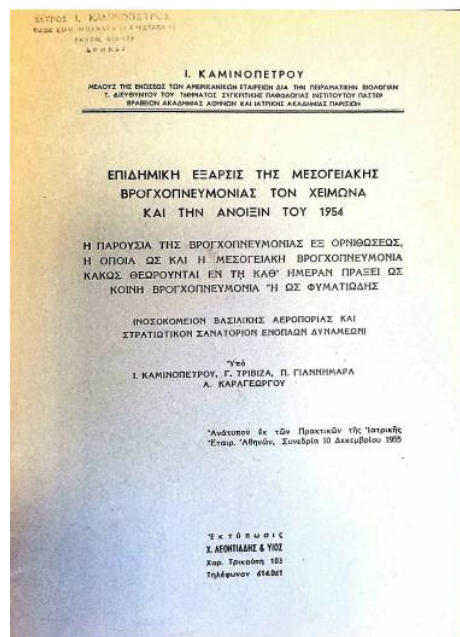
2. **1950** - Περί της Υδρικής Προελεύσεως Παθήσεως των Οδόντων Ανθρώπων και Ζώων της Λαυρεωτικής

Σε αυτήν την έρευνα ο Καμινόπετρος συνεργάστηκε με τον διευθυντή του Χημείου του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας Μ. Περτέση και εκδόθηκε στην Αθήνα το 1950 από το ΕΙΠ. Η αναφορά της έγινε στα Πρακτικά του Συνεδρίου της Ιατρικής Εταιρείας Αθηνών της 4^{ης} Ιουνίου του 1949.

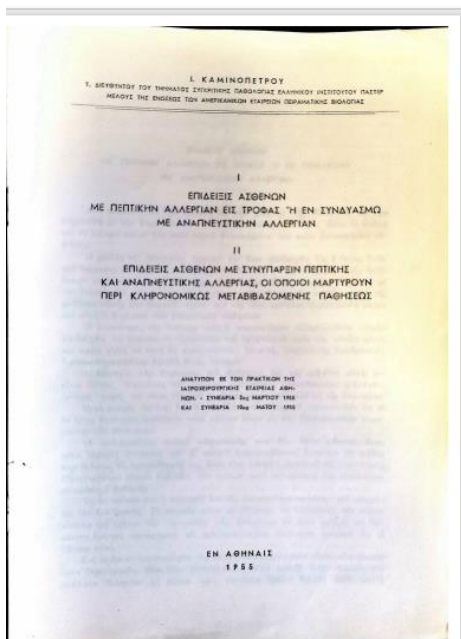

3. 1954 – Επιδημική Έξαρσις της Μεσογειακής Βρογχοπνευμονίας τον Χειμώνα και την Άνοιξη του 1954

Η παρούσα έρευνα υλοποιήθηκε σε συνεργασία του Καμινόπετρου με τους Τριβιζά, Γιαννημάρα και Καραγεώργου το 1954 και έγινε η αναφορά της ένα χρόνο μετά στα Πρακτικά του 10^{ου} Συνέδριου της Ιατρικής Εταιρείας Αθηνών.

Εικόνα 32 Επιδημική Έξαρσις της Μεσογειακής Βρογχοπνευμονίας τον Χειμώνα και την Άνοιξη του 1954, Ιατρική Εταιρεία Αθηνών, 1955

Εικόνα 33 Επίδειξις Ασθενών I & II,, Ιατροχειρουργική Εταιρεία Αθηνών, 1955

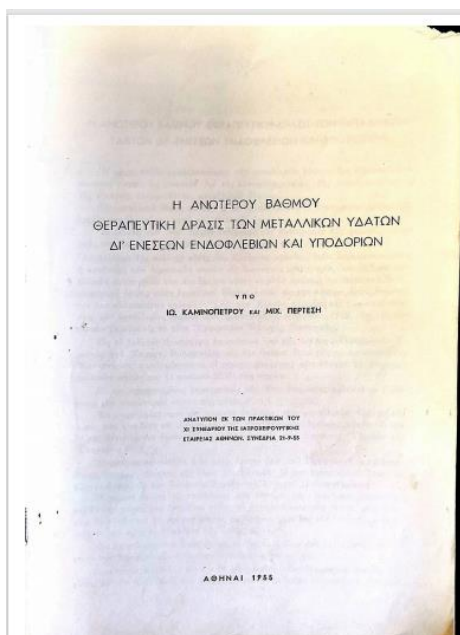
4. 1955 –

I. Επίδειξις Ασθενών με Πεπτικήν Αλλεργίαν εις Τροφάς ή εν Συνδυασμώ με Αναπνευστικήν Αλλεργίαν

II. Επίδειξις Ασθενών με Συνύπαρξιν Πεπτικής και Αναπνευστικής Αλλεργίας, οι οποίοι Μαρτυρούν περί Κληρονομικώς Μεταβιβαζόμενης Παθήσεως

Η έρευνα αυτή διαχωρίζεται σε δύο μέρη και πραγματοποιήθηκε το 1955. Τα Πρακτικά των Συνεδρίων της Ιατροχειρουργικής Εταιρείας Αθηνών της 2^{ης} Μαρτίου και της 10^{ης} Μαΐου αναφέρονται σε αυτά αντίστοιχα για το καθένα.

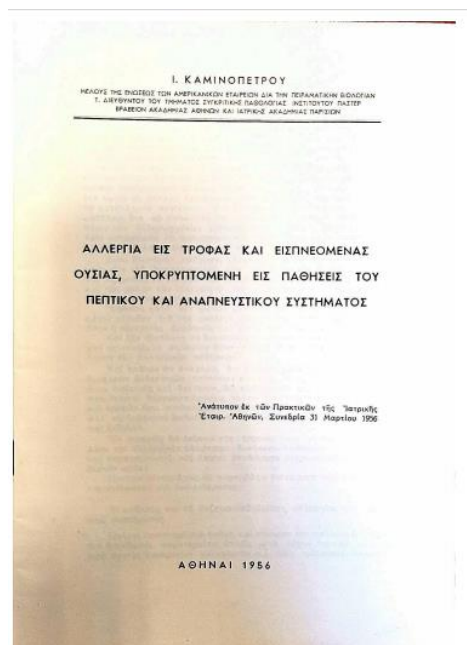
*Εικόνα 34 Η Ανωτέρου Βαθμού
Θεραπευτική Δράσις των Μεταλλικών
Υδάτων Δι' Ενέσεων Ενδοφλέβιων και
Υποδόριων. Ιατροχειρουργική Εταιρεία
Αθηνών, 1955*

5. **1955** – Η Ανωτέρου Βαθμού Θεραπευτική Δράσις των Μεταλλικών Υδάτων Δι' Ενέσεων Ενδοφλέβιων και Υποδόριων

Ο Καμινόπετρος για αυτήν την έρευνα του, συνεργάστηκε με τον Μ. Περέτση και η αναφορά προέρχεται από τα Πρακτικά του Συνεδρίου της Ιατροχειρουργικής Εταιρείας Αθηνών, το οποίο έλαβε χώρα τον Σεπτέμβριο του 1955.

6. **1956** – Αλλεργία εις Τροφάς και Εισπνεόμενας, Ουσίας, Υποκρυπτόμενη εις Παθήσεις του Πεπτικού και Αναπνευστικού Συστήματος

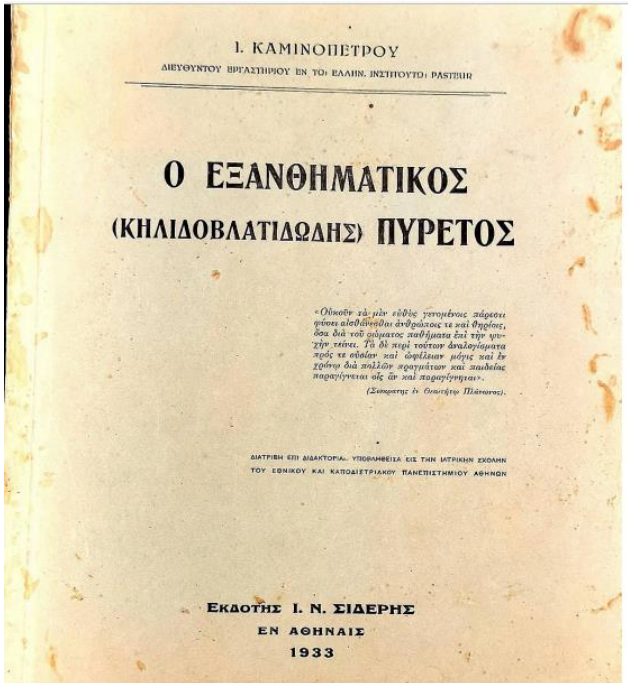
Στην έρευνα αυτή του Καμινόπετρο αναφέρονται τα Πρακτικά της Συνεδρίασης της Ιατρικής Εταιρείας Αθηνών, στην 31^η Μαρτίου του 1956.

*Εικόνα 35 Αλλεργία εις Τροφάς και
Εισπνεόμενας, Ουσίας, Υποκρυπτόμενη εις
Παθήσεις του Πεπτικού και Αναπνευστικού
Συστήματος, Ιατρική Εταιρεία Αθηνών,
1956*

4.4 Διατριβή Καμινόπετρου

Εικόνα 36 Ο Εξανθηματικός Κηλιδοβλατιδώδης Πυρετός,
Διατριβή στο ΕΚΠΑ, 1933

Ο Καμινόπετρος πραγματοποίησε την διατριβή του, το 1933 στην Ιατρική σχολή της Εθνικής Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Το θέμα ήταν ο Εξανθηματικός Κηλιδοβλατιδώδης Πυρετός. Η Διατριβή εκδόθηκε σε βιβλίο το 1933 από τις εκδόσεις Ν. ΣΙΔΕΡΗ.

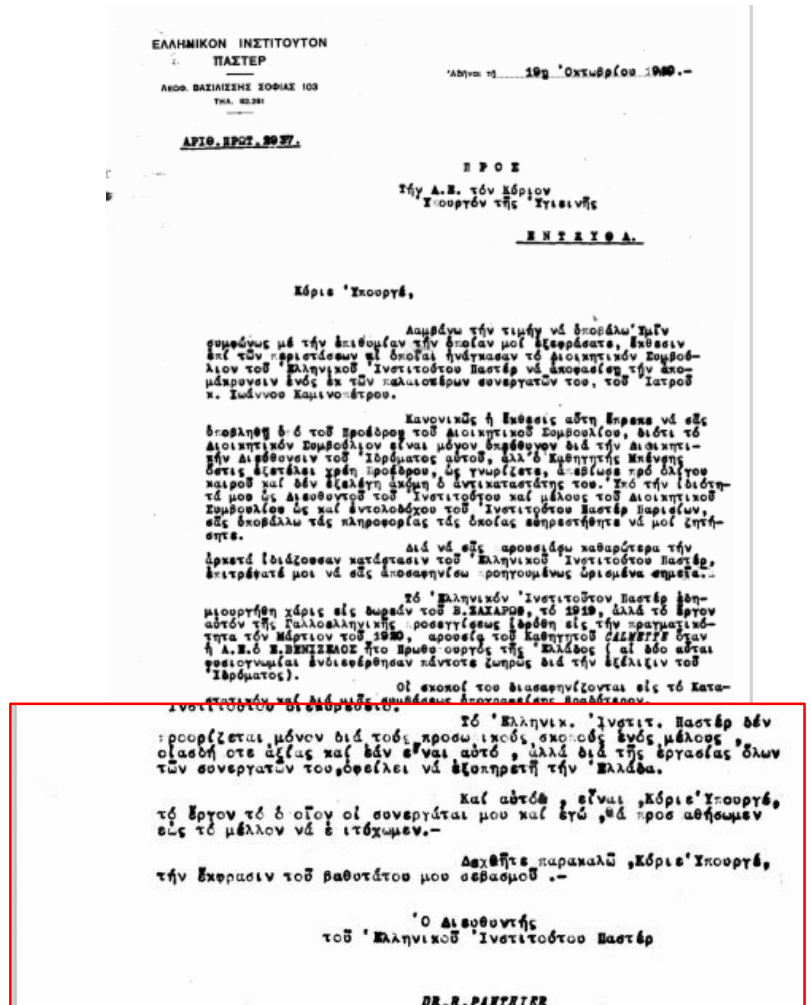
Κεφάλαιο 5. Απομάκρυνση Καμινόπετρου από το ΕΙΠ

Πνεύμα ανυπότακτο και επιστήμων πολύ μπροστά από την εποχή του, ο Καμινόπετρος δεν δίστασε, όπως ήδη αναφέρθηκε σε άλλο σημείο του παρόντος λευκώματος, να τα βάλει με το Υπουργείο Υγείας, στην προσπάθειά του να προασπίσει τα δικαιώματα των ατόμων που έπασχαν από Λέπρα, άλλες φορές πάλι μπήκε στο στόχαστρο είτε γιατί κάποιιο αμφισβητούσαν την διάγνωσή του, όπως για παράδειγμα η επιδημία στην Πάτρα το θέρος του 1933. Έτσι και οι σχέσεις του με την Διοίκηση του Ινστιτούτου πέρασαν κατά καιρούς από διάφορα στάδια, με αποκορύφωμα την δεκαετία του 1950, οπότε και απομακρύνεται.

Αφορμή για την απομάκρυνσή του αποτέλεσε μία επιστολή. Θα πρέπει εδώ να αναφερθεί, ότι το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, δεν αποχωρεί από το Ίδρυμα, μόνον ο Καμινόπετρος, αλλά και άλλα ιστορικά στελέχη και εργαζόμενοι όπως οι ιατροί Άννα Παπαϊωάννου και

Ασπασία Αγγέλου-Λόγγου, η βοηθός εργαστηρίου Ασπασία Μπότσαρη, κα.

Η απομάκρυνση του σπουδαίου γιατρού Καμινόπετρου, προήλθε μετά από ένα δυσάρεστο γεγονός που συνέβη στο εργαστήριο του στο Παστέρ. Αυτό προήλθε, μέσω της μήνυσης εναντίον του από συγγενικό πρόσωπο θανόντος, ο οποίος είχε εμβολιαστεί κατά του Δάγγειου Πυρετού (νόσος της Σύρου). Ενδεχομένως, να μην οδηγήθηκε ποτέ στο δικαστήριο καθώς δεν υπάρχουν στοιχεία για αυτό, προκάλεσε όμως την

Εικόνα 37 Επιστολή Panthier προς Υπουργό Υγιεινής για την Απομάκρυνση του Καμινόμετρου από το ΕΙΠ

αντίδραση του ΕΙΠ. Το Παστέρ θεώρησε ότι ο Καμινόπετρος έπραξε αυτοβούλως σε ένα επιστημονικό πείραμα, προσκομίζοντας από αυτό προσωπικά οφέλη και όχι για το ίδιο το Ινστιτούτο ή για την κοινωνία. Αυτό προκύπτει από το υπηρεσιακό σημείωμα-επιστολή του τότε διευθυντή του Ινστιτούτου, dr. R. Panthier προς τον Υπουργό Υγιεινής. Σε αυτό εξηγεί τους λόγους για τους οποίους αποφάσισε το Διοικητικό Συμβούλιο του Παστέρ την απομάκρυνση του Καμινόπετρου.

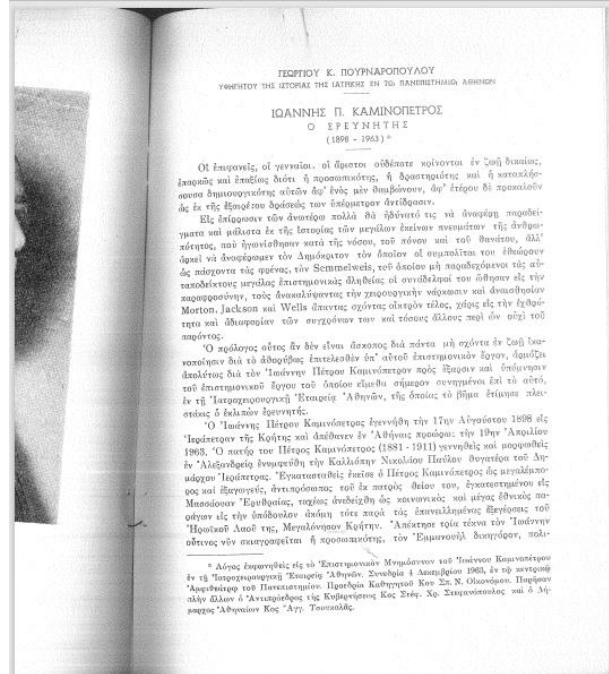
Επιπλέον, στο υπηρεσιακό σημείωμα προς την Προϊσταμένη της Διοίκησης, το οποίο υπογράφει και ο ίδιος ο Panthier αλλά και ο Καμινόπετρος, αναφέρονται οι λόγοι απομάκρυνσης του. Ακόμη, σε αυτό αναγράφεται και η καταληκτική ημερομηνία κατά την οποία θα πρέπει να έχουν ολοκληρωθεί οι υποχρεώσεις και οι εκκρεμότητες του.

Κεφάλαιο 6. Ομιλία Πουρνάρογλου προς την Μνήμη του Καμινόπετρου

Ο Καμινόπετρος, απεβίωσε νέος σχετικά το 1963 και λίγους μήνες μετά ο Γεώργιος Κ. Πουρνάρογλος, υφηγητής της Ιστορίας της Ιατρικής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, εκφώνησε έναν λόγο στη μνήμη του εκδηλώνοντας τον θαυμασμό του προς αυτόν. Στην ομιλία του αναφέρεται στην ζωή του και στα κατορθώματά του για την κοινωνία, ενώ ταυτόχρονα προβάλλεται το βιογραφικό του και απαριθμούνται τα επιστημονικά του επιτεύγματα. Η ομιλία αυτή καταγράφεται μέσα σε 10 σελίδες στα Πρακτικά του Συνεδρίου της Ιατροχειρουργικής Εταιρείας Αθηνών, το οποίο πραγματοποιήθηκε στις 4 Δεκεμβρίου το 1963 στο Αμφιθέατρο του ΕΚΠΑ παρουσία πολλών σημαντικών καθηγητών και προσωπικοτήτων της εποχής.

Εικόνα 39 Ομιλία Πουρνάρογλου για τον Καμινόπετρο

Επίλογος

Σημαντικό είναι να αναφερθεί, το γεγονός ότι ο ερευνητής Ι. Καμινόπετρος έχει προσφέρει πολλά και σπουδαία πράγματα στην κοινότητα της Δημόσιας Υγείας, με τις καινοτόμες μεθόδους που είχε υιοθετήσει για τις έρευνες του. Η σκιαγράφιση του ονόματος του, στην ιστορία του οργανισμού, αποτελεί τιμή και αποδίδει τίτλους υπερηφάνειας στο Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ.

Δυστυχώς, το πολύτιμο έργο του μπορεί να τεκμηριωθεί και να αναδειχθεί από ένα μικρό μέρος ιστορικού υλικού που έχει διασωθεί. Παρόλα αυτά, ο οργανισμός μας εναποθέτει τις ελπίδες του σε ερχόμενη ανεύρεση αρχαιακού υλικού, το οποίο θα έρθει να απογειώσει, τόσο το όνομα του, όσο και την ιστορική πορεία του ΕΙΠ.

Σε αυτό το σημείο θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε, τόσο τα μέλη της οικογένειας του Καμινόπετρου, όσο και τα συγγενικά του πρόσωπα, οι οποίοι ήταν πρόθυμοι στο να συνεισφέρουν και να συμβάλλουν, ο καθένας με τον τρόπο του, στον εμπλουτισμό του αρχαιακού υλικού, που αφορά τον μεγάλο και σπουδαίο γιατρό-ερευνητή.

Το Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ σας ευχαριστεί και ευελπιστεί στον ανερχόμενο μέγιστο εμπλουτισμό του ιστορικού υλικού, προς τιμήν, του Ιωάννη Πέτρου Καμινόπετρου.

Βιβλιογραφία

1. Βούρτσης Α., (2011). Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ: Ανάδειξη του ιστορικού ρόλου μέσα από την συγκρότηση του αρχείου του. *Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών*.
2. Λούης Χ, (2019). A “bioethical case” in modern Greece. *Βιοηθικά*, 5(2).

Δωρεά Φακέλου από Βαρβάρα Δανηλίδη-Σκρίνη

Γαλλικά

1. Blanc G. et al., (1923). *Archives De L' Institut Pasteur Hellenique*, 1(1):20
2. Blanc G. et al., (1931). *Archives De L' Institut Pasteur Hellenique*, (2)3-4:458-468.

Ελληνικά

1. Pasteur L., (1822-1895). Institut Paster: Όροι και Εμβόλια.
2. Blanc G. και Καμινόπετρος Ι., (1929). Πειραματικά Έρευναι επί του Δάγγειου, *Κλινική*, (25), Κοραής.
3. Καμινόπετρος Ι., (1933). Ο Εξανθηματικός Κηλιδοβλατιδώδης Πυρετός, Διατριβή στην Ιατρική Σχολή, *Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών*.
4. Καμινόπετρος Ι., (1939). Τίτλοι και Επιστημονικά Εργασιαί Ιωάννου Π. Καμινόπετρου, *Τυπογραφείον Κ. Σπανούδη*.
5. Καμινόπετρος Ι. και Σταυρίδης Ι. (1940). Νεώτερα Δεδομένα Επιδημιολογικά, Κλινικά και Θεραπευτικά δια το Καλα-Αζαρ του ανθρώπου και του Κυνός, Ελληνικόν Ινστιτούτον Παστέρ. *Ανατύπωσις εκ των Πρακτικών της Ιατρικής Εταιρείας Αθηνών*, Αθήνα, 18-11, 25-11, 1939.
6. Καμινόπετρος Ι., (1942). Ο Προφυλακτικός Εμβολιασμός κατά της Επιδημικής Δυσεντερίας και του Τυφοειδούς, *Γερτρούδης ΣΤ. Χρήστου*.
7. Καμινόπετρος Ι., (1950). Ιατρικά Αθήναι: Μηνιαία Επιθεώρησις της Βιολογίας και της Ιατρικής, *ΕΛ. Χ. Δρανδάκης*, 1(10): 424-439.
8. Καμινόπετρος Ι., (1951). *Βρογχοπνευμονία Μεσογειακή: Αναργωρισθείσα εν Ελλάδι κατά των Τελευταίων Πολέμον, Κλινικοί και Επιδημιολογική Χαρακτήρες-Εξάπλωσις εις την Ευρώπην, Διάγνωσις-Θεραπείαν*.

9. Καμινόπετρος Ι. και Περτέσης Μ. (1950). Περί της Υδρικής Προελεύσεως Παθήσεως των Οδοντών Ανθρώπων και Ζώων της Λαυρεωτικής, Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ. *Ανάτυπον εκ των Πρακτικών της Ιατρικής Εταιρείας Αθηνών*, Αθήνα, 4-4 1949.
10. Καμινόπετρος Ι., (1955). Ι Επιδείξις Ασθενών με Πεπτικήν Αλλεργίαν εις Τρόφας ή εν Συνδυασμώ με Αναπνευστικήν Αλλεργίαν, ΙΙ Επιδείξις Ασθενών με Συνύπαρξιν Πεπτικής και Αναπνευστικής Αλλεργίας, οι οποίοι Μαρτυροῖν περι Κληρονομικώς Μεταβιβαζόμενης Παθήσεως. *Ανάτυπον εκ των Πρακτικών της Ιατροχειρουργικής Εταιρείας Αθηνών*, Αθήνα, 2-3, 10-5 1955.
11. Καμινόπετρος Ι. και Περτέσης Μ., (1955). Η Ανωτέρου Βαθμού Θεραπευτική Δράσις των Μεταλλικών Υδάτων Δι'Ενέσεων Ενδοφλέβιων και Υποδόριων. *Ανάτυπον εκ των Πρακτικών του XI Συνέδριου της Ιατροχειρουργικής Εταιρείας Αθηνών*, Αθήνα, 21-9-1955.
12. Καμινόπετρου Ι. κ.α., (1955). Επιδημική Έξαρσις της Μεσογειακής Βρογχοπνευμονίας τον Χειμώνα και την Άνοιξιν του 1954. Χ. Λεοντιάδης & Υίος. *Ανάτυπον εκ των Πρακτικών της Ιατρικής Εταιρ. Αθηνών*, Αθήνα, 10-12, 1955.
13. Καμινόπετρος Ι., (1956). Αλλεργία εις Τρόφας και Εισπνεόμενας, Ουσίας, Υποκρυπτόμενη εις Παθήσεις του Πεπτικού και Αναπνευστικού Συστήματος. *Ανάτυπον εκ των Πρακτικών της Ιατρικής Εταιρ. Αθηνών*, Αθήνα 31-3, 1955.
14. Καμινόπετρος Ι. και Περτέσης Μ., (1958). *Αι Χρόνιαι Ρευματοειδείς Αρθροπάθειαι και η θεραπεία αυτών δια της Παρεντερικής Εφαρμογής των Μεταλλικών Υδάτων*, Ν. Αργύρου, 14.
15. Καμινόπετρος Ι. και Σταυρίδη Ι., (1958). Έρευναι επί της Δρεπανοκυτταρικής, της Ερυθροβλαστικής και της Μικροδρεπανοκυτταρικής Αναιμίας εν Ελλάδι. *Ελληνική Ιατρική*, 27(12).
16. Καμινόπετρος Ι., (1959). Η Προστασία του Ελληνικού Λαού από το Άγος των Κληρονομικών Αναιμιών των Λαών της Ανατολικής Μεσογείου, *Αρχείων Ιατρικών Επιστημών*, 15.
17. Καμινόπετρος Ι., (1959). Ρευματοειδείς Αρθροπάθειαι, Σπονδυλαρθρίτις, Εξελικτική Πολυαρθρίτις, Αγκυλοποιητική, του Γυναικείου Φύλου, Ουρική

Αρθρίτις, Θεραπευτική Δράσις των Ενιόμενων Μεταλλικών Ιαματικών Υδάτων. Ελληνική Ιατρική, 28(3).

Ευγενική Προσφορά Καλλιόπης Ε. Καμινόπετρου-Δημοπούλου

1. Εικόνα 1 Ιωάννης Πέτρου Καμινόπετρος

Προσωπικές συλλογές από έρευνες: Χ. Οικονομοπούλου και Α. Βούρτση

1. Προσωπικό Παστέρ (1921)
2. Ο Διευθυντής George Blanc στο εργαστήριό του, 1923
3. Εφημερίδα "Βραδυνή" 1929 Ιούλιος-Αναφορά στο ΕΙΠ
4. Εφημερίδα Ακρόπολις 1929 Ιούλιος-Αναφορά στην Επίσκεψη του Χρηστόμανου στη Σπιναλόγκα
5. Επιστολή Panthier προς Υπουργό Υγιεινής για την Απομάκρυνση του Καμινόμετρου απο το ΕΙΠ
6. Υπηρεσιακό Σημείωμα Διευθυντή ΕΙΠ και Καμινόπετρου προς την Προϊστάμενη του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΙΠ
7. Ομιλία Πουρνάρογλου για τον Καμινόπετρο
8. Αναφορά του Καμινόπερου στον Διευθυντή του ΕΙΠ για την αναδιοργάνωση των εμβολίων (1949)
9. Συνταφοφράφηση Εμβόλιου από τον Καμινόπετρο (1847)
10. Πάτριαι, θέρους 1933. Επιδημιαί, Αντιδικαίαι, προτεινόμενα μέτρα και η τιμή της σταφίδας. Από αναφορά του Ι. Καμινόπετρου, Διευθυντή Μικροβιολόγου στο ΕΙΠ από το 1922 έως το 1950
11. Αφιέρωση Ι. Καμινόπετρου στον Σ. Δανηλίδη

(Μουσείο Μπενάκη/ Αρχείο Ελευθέριου Βενιζέλου)

1. Επιστολή Χρηστόμανου προς Βενιζέλο
2. Επιστολή Βενιζέλου προς Χρηστομάνο

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΑΣΤΕΡ
INSTITUT PASTEUR HELLENIQUE

ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΚΑΜΙΝΟΠΕΤΡΟΥ

Ελληνικό Ινστιτούτο Παστέρ
Ιστορικό Αρχείο